Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1997 йил 5 март Чоршанба.
№ 19 (14413)

Ҳозирги ёшлар

ИҚБОЛИ ИСТИҚЛОЛДАН

Бундан беш йил олдин «чет элга ўқишга бораман» дейиш тутул «чет элда ўқийман» десангиз ҳам одамлар мийиғида кулар эди. Худди бошқа давлатда ўқиш орзу эди, ўз юртингда. Энди-чи, чет элга бормай туриб чет илмини эгаллаш учун ҳам имконият яратилди. Фикримизга далил пойтахтда жойлашган ўзбек-турк «Тошкент» ўғил болалар лицейи бўла олади.

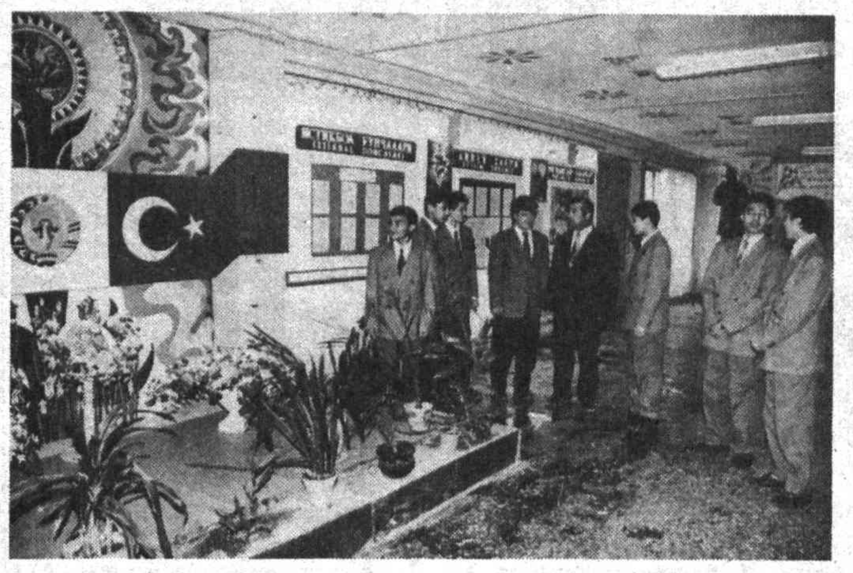

МАКТАБГА КИРИШДАН ОЛДИН

Йўлакда ўғил болаларнинг қайсидир мавзуда «разбор»ларини кўрсам керак; Қиз болалар йўқлиги сабабли хонасидаги ҳамма нарса бесарамжон бўлса керак; Мактабда энг тўполончи деб тан олинган ўқувчи-ўғил болалардан домлалар нолиб қолишса керак;

Эҳ, ана қоровул ҳозир «бизни ёзиш керакмас» ёки «директор йўқ» деган жавобни бериб қўйса керак, деб ўйлагандим. Афсус, ҳаммаси тескари якун ясаб, фикрни ўзгартиришга тўғри келди.

Мунира АРИФБОЕВА, лицей директори:

— Лицейимизга 1992 йил асос солинган эди. Туркиянинг «Селим» хусусий фирмасининг ташаббуси билан. 1993 йилда эса Ўзбекистон Президенти И. Каримов ва Туркия Президенти Турғут Ўзал бу даргоҳ меҳмони бўлишди. Шундан сўнг бу лицей ўзбек-турк ҳамкорлигида иш олиб борадиган бўлди.

РАЖАБЕЙ. Туркиялик, илмий мудир:

— Туркиянинг «Селим» фирмаси ҳомийлигидаги дунёнинг кўплаб мамлакатларида махсус лицейлар иш олиб боради. Туркиянинг ўзида унинг 10 дан ортиқ хусусий ва хайрия мактаблари мавжуд. Бизда шунақа бой фирмалар хоҳ у тижорат билан шуғуллансин, ёки бошқа соҳада бўлсин келажак учун замин тайёрлаб, ўсиб келаётган ёш авлодга ёрдам қўлини чўзади. Асосий кўзлаган мақсадимиз ўзбек халқига, унинг болаларига ёрдам кўрсатиш. Тўрт йилдан буён бу ерда ишлаётган бўлсам мен тарихларда битилган ўзбекларнинг иқтидорига яна бир бор тан бердим.

— Мунира опа, 22 йиллик тажрибангизнинг охирги йилига ўзгача муҳитда иш олиб бораётган экансиз?

— Олдинига ҳаммаси ғалати туюлди. Фақат ўғил болалар билан ишлаш, яна ўқитиш дастури оддий мактабдан фарқ қилади.

— Мана синф хоналарининг жиҳозларини кўрдик, дарсликлар хилма-хил...

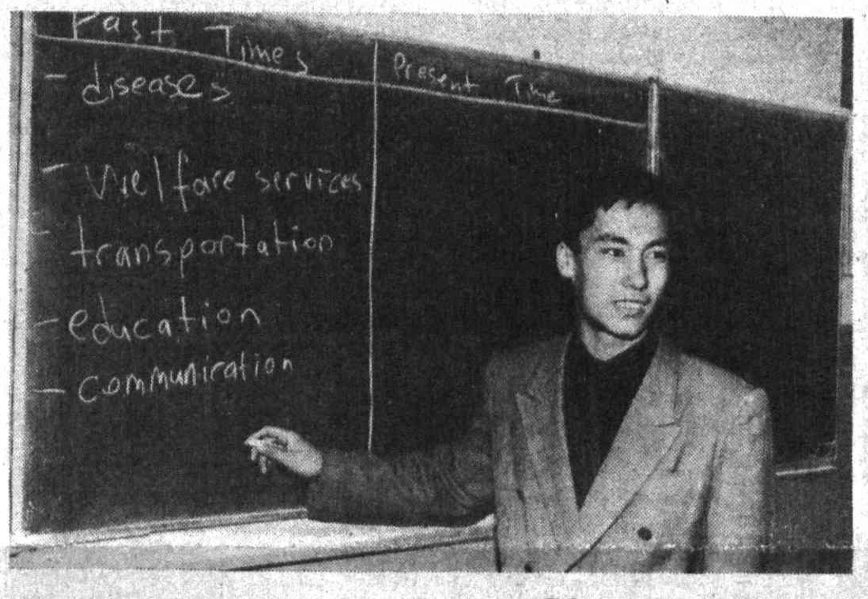

— Дунё биздан анча олдинлаб кетган, оддий синф хонасининг жиҳозлари ҳам бугуннинг талабига жавоб бермас экан. Лицейимизнинг техник жиҳозлари, китоблар билан туркияликлар таъминлайди. Уларда дарсликлар тез-тез ўзгариб туради. Энг охирги хабарни ҳам, дунё ўзгариши ҳам улар назаридан четда қолмайди.

— Бу ўқувчини чалғитиб қўймайдими?

— Йўқ, аксинча. Ўзгаришлар ўқувчи ўз устида кўпроқ ишлашига имконият яратиб беради.

— Сизнинг лицейингизга қандай талабларга жавоб берадиган ўқувчилар келиб ўқиши мумкин?

— Лицейимизга 8-синфнинг битирувчи ўғил болалари тест синовлари асосида қабул қилинади. Уларга биринчи йили тайёрлов синфида инглиз, турк тили, компьютер дарслари ўқитилади. Иккинчи йилдан эса аниқ фанлар инглиз тилида олиб борилади. Бу лицейнинг оддий мактаблардан фарқи шундаки, бу ерда ўқиш 12 йил.

— Ҳар йили бу даргоҳда ўқиш ниятида нечта ўқувчи билан мурожаат қилади?

— Биринчи йили республика бўйича ўқувчилар қабул қилган эдик. Ҳозир эса вилоятларда ҳам шундай лицейлар иш олиб бормоқда. Шу ўқув йилида Тошкентлик 600 ўқувчидан 50 тасини саралаб олдик. Бу дегани уларнинг «ҳаммаси лицейда ўқиб кетади» дегани эмас, агар ўқувчи тайёрлов синфида 70 баллдан кам натижага эришса, ўқувчилик сафидан чиқарилади.

— Ўтган йили илк қалдирғочларингизни кузатибсизлар...

— 43 нафар ўқувчимиз лицейимизни битирган бўлса ҳаммаси бугун талаба. 13таси Туркияда таълим олишяпти.

— Ўқувчиларингизни аксарияти шаҳарлик болалар бўлса...

— Улар ётоқхоналар билан таъминланишган. 5 кунлик ўқишдан кейин уйларига кетишади. Уларнинг ҳаёти вақтинчалик қолипга солинган 8 соатдан дарс ўтишади. Уй вазифалари учун ҳам ҳар бир фанга 45 минут вақт сарфланади.

— Умуман фарзандларини бундай лицейларда ўқишини хоҳлаганларга қандай маслаҳат берасиз.

— Агар ота-оналар болаларининг иқтидорига ишонишса марҳамат.

— Ражабей, аввало сизнинг юртимизга, миллатимизга бўлган меҳр-мурувватингиз учун ташаккур.

— Мени ўз боласидай кутиб олган, меҳмон этган ўзбеклар, Ўзбекистонга ташаккур айтарман.

— Ражабей лицей домлаларининг кўпчилигини юртдошларингиз ташкил этаркан.

— Хабарингиз бор лицейимизда уч тил-инглиз, ўзбек, турк тиллари ўргатилади.

Ўзбекистонда лицей очишдан олдин «Селим» фирмаси газеталарда танлов эълон қилганди. Хоҳловчилар иштирок этишди. Имтиҳонлардан ўтганлар бу ёққа келишди.

— 70 йил бошқача турмуш тарзида яшаганлар учун ўғил ва қизларни ажратиб ўқитилиши ажабланарли...

— Туркияда бундай мактаблар кўп. Ўғил-қизлар аралаш ўқийдиган мактаблар ҳам бор. Хусусий мактаблар кўпчиликни ташкил қилади.

— Ўзбек ўқувчилари сизда қандай таассурот қолдиришди?

— Уларнинг имконияти кўпроқ. Агар уларга тўғри билим берилса, йўл кўрсатилса бўлди. Етук мутахассислар бўлиб етишитади. Бунинг учун бу даргоҳда ҳамма имкониятлар мавжуд дея оламан.

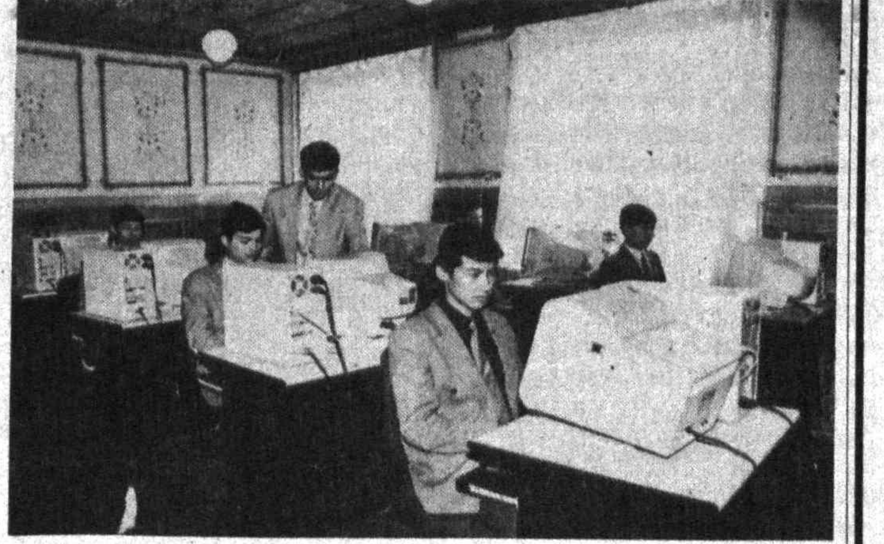

Лайло КАРИМОВА,
«ТУРКИСТОН» мухбири

Акс-садо

АДАБИЁТ ЯШАСА — МИЛЛАТ ЯШАР

Миллатпарвар Абдулҳамид Сулаймон ўғли Чўлпон ўзининг «Адабиёт надур» деган мақоласида шундай деб ёзади: «Ҳеч тўхтамасдан ҳаракат қилиб турган вужудимизга, танимизга сув, ҳаво, нақадар зарур бўлса, маишат йўлида ҳар хил қаро кирлар ила хиралангaн руҳимиз учун ҳам шул қадар адабиёт керакдир. Адабиёт яшаса-миллат яшар: адабиёти гулламаган ва адабиёт тараққийси чолишмаган ва адиблар етиштирмаган миллат охири бир кун ҳиссиётдан, ўйдан, фикрдан маҳрум қолиб секин-секин инқироз бўлур. Буни инкор қилиб бўлмас».

Бу мулоҳазалар фақат ўз даври учун айтилган эмас, бу ҳақиқат абадиятга дахлдордир.

Қалб абадияти, туйғулар учрашуви эса масофа танламайди. Бугун мен мустақил юртнинг ўзлигини тиклаб бораётган, изланаётган фуқароси сифатида ўзга юртда шеър ёки ҳикоя ёзаётган тенгдошимнинг туйғулари билан ўз эрким, ҳиссиётларим, тушунчаларим орқали учрашгим, унинг қалб қудратидан баҳраманд бўлгим келади. Кечагина мустабид тузум шароитида менинг ёшимдаги юртдошимнинг бундай истакларига имкон бормиди?

Ахир, шу пайтгача жаҳон адабиёти дурдоналаридан фақатгина ҳурматли рус адибларимиз эътиёткорлик билан маъқул кўрган ва рус тилига ўгириб берган асарларнигина уларнинг дунёқарашлари ва кўрсатмалари билан ўрганиб келдик.

Бугун эса... Она-Ўзбекистонимизнинг ўз маънавияти ва маърифатининг мустаҳкам қадр-қиммати ва йўли бор. Айниқса юртбошимизнинг адабиёт ва санъатни ривожлантириш учун қилаётган ғамхўрлигини ҳар бир ижодкор қалбдан ҳис қиляпти. «Жаҳон адабиёти» журналини ташкил этиш тўғрисидаги Вазирлар Маҳкамасининг қарори ҳам ана шу ғамхўрликнинг бир намунаси.

Мухтасар ТОЖИМАМАТОВА,
«Туркистон» мухбири

«ТУРКИСТОН»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«Туркистон» газетасининг 1997 йил 29 январь сонида эълон қилинган «Хотиралар қатидаги ётоқ» мақоласига Талабалар шаҳарчаси маъмурияти жавоб беради:

Тошкент Давлат Техника дорилфунуни раҳбарияти шуни маълум қиладики, 1997 йил 29 январь 9-сонида чоп этилган «Хотиралар қатидаги ётоқ» номли мақола университет ректори Т. Миркомилов бошчилигида ўтказилган факультет деканлари, талабалар шаҳарчаси маъмурияти ходимлари, ётоқхона мудирлари ва мутасадди ходимлар ўртасида кенг муҳокама этилди. Кўрсатилган камчиликларни бартараф этиш бўйича аниқ чора-тадбирлар ишлаб чиқилди. Жумладан, ўз вазифасига масъулиятсизлик билан ёндашгани учун 80-сонли ётоқхона бошлиғи Н. Юсупов ўз лавозимидан четлаштирилди ва ётоқхонада тартиб-интизомга етарли даражада аҳамият берилмагани учун энергетика факультетининг декани, профессор Т. Қодировга ҳайфсан эълон қилинди.

Ётоқхонада сантехниклар иши алоҳида назорат остига олинди, ювиниш системасига ўрнатилган сифонларнинг бир қисми таъмирланди, бир қисми эса янгиланди.

Талабалар яшайдиган барча ётоқхоналарда махсус «Маънавият ва маърифат» хоналари ташкил этилди ва улар янги телевизор, радиоаппаратура, янги стол-стуллар, юмшоқ диван, креслолар, билан таъминланди.

Ётоқхоналарда талабалар учун керакли бўлган ижтимоий-маиший шароитни яратиш, улар ўртасида маънавий-маърифий ва ҳордиқ чиқариш тадбирлари ректорат, деканат ва кафедралар, талабалар касаба уюшмаси ҳамда талабалар кенгаши томонидан ишлаб чиқилган махсус режалар асосида амалга оширилаяпти.

А. ШОКИРОВ,
Талабалар шаҳарчаси директори,
Абу Райҳон Беруний номли Тошкент Давлат Техника дорилфунуни проректори муовини

«ТУРКИСТОН» — S O S!

КИМДИР ҚУРАДИ, КИМДИР ЭСА...

Биз Жиззах вилояти Зарбдор тумани маркази Қурувчилар кўчасидаги икки қаватли уйларда истиқомат қиламиз. Бизнинг арзимизни сизлар тинглаб, ҳал қилишга ёрдам берасизлар, деб ўйлаймиз. Уйларимиз (айримлари)га сув чиқмайди. Иситиш тармоқлари эса умуман ишламайди. Уйимиз олдида битта умумий кран бир кун сув берса, ҳафта дам олади. Биз гоҳ бу уй олдидан, гоҳ туман милиция идораси олдидан, гоҳида ҳокимият олдидан сув ташиймиз. Ҳовлимиз шудгор қилинган далага ўхшайди. Сув масаласида яқинда ҳокимиятга арз қилгандик. 20 кунлар чамаси кранимизга сув келди, холос...

Аммо арзимизнинг муҳими, ҳеч ким ҳал қилолмаётгани ҳақидагисини эшитинг. Уйларимиз хусусийлаштирилган. Атрофига эса тартиб билан тандир, ўчоқ ва молхоналар қурганмиз. Яқинда ана шу тандир-ўчоқ ва молхоналар бузилармиш, деган гап чиқди. Кўпчилик бўлиб ҳокимиятга арзга бордик. Ҳокимимиз: «Бузилади, проектда йўқ нарсанинг бари бузилади, юқоридан буйруқ келган», деди. Хуллас, тарвузимиз қўлтиғимиздан тушиб, қайтдик. Бу ҳақда вилоят ҳокимига ҳам мурожаат қилганмиз. Фойдаси бўлмади...

Биз бу масалада яна туман ҳокими ўринбосари А. Сарсеновга мурожаат қилдик. У киши «Бузгач, ўзларингга жой ажратамиз. Ўша ерда бошқатдан қуриб оласизлар», деб гапни қисқа қилди.

Орамиздан кимдир «Нима тайёр нарсани бузиб, яна қурамизми, биз бу нарсаларни қургунча озмунча қийналдикми?» деди. Хуллас, шикоятимиз ижобий ҳал қилинмади...

Ахир ўзингиз ўйлаб кўринг, агар март ойидан тайёр жойларимиз бузиб ташланса, мол-ҳолимизни қаерга жойлаймиз. Қайта қуриш учун қанча қурилиш материаллари керак? Ахир биз тандир, ўчоқ ва молхоналарни ҳам бир йилда қурганимиз йўқку. Тўғри, кўча томондаги ёрдамчи биноларни бузишганда рози бўлганмиз. Чунки бу қурилишлар биноларнинг кўркамлигига ҳалақит берар эдида. Аммо ичкарига қурилганлари ҳеч кимга ҳалақит бермайди-ку.

Қурувчилар кўчаси аҳолиси номидан,
Анора БОЙМИРЗАЕВА,
Мавжуда ИБРАГИМОВА,

«ШУНҚОРЛАР» — ЁШ ВАТАНПАРВАРЛАР

«Камолот» жамғармаси Андижон вилоят бўлими, вилоят мудофаа ишлари бошқармаси, халқ таълими ва соғлиқни сақлаш бўлимлари, жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, «Нуроний» жамғармаси вилоят бўлими, касаба уюшмалари бирлашмаси, «Ватанпарвар» ташкилотининг вилоят бўлими «Шунқорлар» ҳарбий-спорт ўйинини тайёрлаш ва ўтказиш тўғрисида қўшма қарор қабул қилдилар. Ўйинни ўтказиш штабининг биринчи йиғилиши бўлиб ўтди.

Ёшларга ватанпарварлик ва маънавий баркамоллик фазилатларини шакллантирувчи «Шунқорлар» ўйини 3-босқичда- ҳар йили февралда бошланиб 15 апрелгача вилоят миқёсида ўтказилади. Биринчи босқичда вилоятимиз ҳунар техника билим юртлари ва мактаблари гуруҳлараро мусобақалари бўлади. Иккинчи босқичда мактаб, учинчи босқичда туман ва шаҳарларнинг энг яхши жамоалари беллашдилар. Ўрта мактаблар ва билим юртларининг вилоят мусобақалари ғолиблари республика финалига йўлланма оладилар.

БУХОРОДАН ХУШХАБАР

Ўзбекистон Республикаси Ёшларининг «Камолот» жамғармаси Бухоро шаҳар бўлимининг махсус соврини учун Бухоро шаҳар халқ таълими бўлими қошидаги 2-сон болалар ва ўсмирлар спорт мактабида спортнинг грек-рим, самбо, дзюдо, эркин ва миллий кураш турлари бўйича мусобақа бўлиб ўтди.

Унда Бухоро шаҳар 2-сон болалар ва ўсмирлар спорт мактаби ҳамда шаҳар спорт интернати ўқувчилари муваффақиятли иштирок этдилар. Шаҳар спорт интернати тарбияланувчиси Миршод Шарипов мусобақанинг мутлақ ғолиби деб топилди. Ғолиблар «Камолот» жамғармаси Бухоро шаҳар бўлимининг махсус соврини ва фахрий ёрлиқлари билан тақдирландилар.

ЗАМОН, ВОҚЕАЛАР, ОДАМЛАР

НАВРЎЗ ТАРАДДУДИ

Наманган вилоятидаги шаҳар ва қишлоқлар баҳор байрамига тайёрланмоқда. Уларнинг қиёфаси ўзгариб, янада кўркам тус олмоқда. Вилоят ҳокимлиги қарори билан ободончилик ва кўкаламзорлаштириш ойлиги эълон қилинди.

***

Кувада Андижон, Наманган ва Фарғона вилояти боғбонларининг минтақавий семинар-кенгаши бўлди. Унда боғдорчилик ва узумчиликни янада ривожлантириш, ҳосилдорликни ошириш ва сифатини яхшилаш, хорижга маҳсулот чиқаришга эришиш каби масалалар юзасидан фикр—мулоҳазалар билдирилди.

***

Андижон вилоятининг шаҳар ва туманларида Наврўз байрамига бағишланган ҳашар ўтказилди. Унда етти юз мингдан зиёд киши қатнашди. Шу куни 130 минг туп манзарали, 10 минг тупдан кўпроқ мевали дарахт кўчатлари ўтказилди. Янги хиёбон ва гулзорлар барпо этилди.

***

Куни кеча **Қашқадарё** вилоятида Наврўз олди умумхалқ ҳашари ўтказилди. Корхоналар, ташкилот ва муассасаларнинг ишчи-хизматчилари, ўқув юртларининг талабалари кўча ва маҳаллалар, хиёбонлар, боғларни ободонлаштириш юмушларида қатнашди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1997 йил 4 мартдан 1 АҚШ долларининг сўмга нисбатан қийматини 57 сўм 55 тийин даражасида қайд этди.

ТЕАТР — ВИЛОЯТ МАКТАБЛАРИДА

Бир неча йилдан буён Аббос Бакиров номли Андижон Давлат Ёшлар театри жамоаси Андижон шаҳар халқ таълими бўлимининг «Усмир» жамланган дастури асосида шаҳар мактабларида театр учрашувларини ташкил қилиб келаётган эди.

Бу йил театр жамоаси ўз имкониятларини ҳисобга олган ҳолда шундай учрашувларни вилоятимизнинг бошқа шаҳар ва туманларда ҳам ташкил этишга аҳд қилдилар. Аҳдлашувга кўра шу йилнинг февраль-апрель ойларида театр жамоаси Булоқбоши, Қўрғонтепа, Олтинкўл, Избосқан, Пахтаобод туманларининг ўқувчилари ҳузурида бўлиб, уларга янги спектаклларини намойиш этадилар.

«БУЮК АМИР ТЕМУР» — ТАЛАБАЛАР ШАҲАРЧАСИДА

Мирзо Улуғбек номидаги Тошкент Давлат Университетининг Маданият саройида Соҳибқирон бобомиз Амир Темурнинг 660 йиллигига бағишлаб суратга олинган «Буюк Амир Темур» фильмининг намойиши бўлди. Фильм тугагач унинг ижодкорлари билан учрашув ташкил этилди. Учрашувни университетининг кино кўрсатувлар ва радио эшиттиришлар кафедраси мудири, профессор Ҳамидулла Акбаров кириш сўзи билан очди. Сўнгра фильм режиссёрлари С. Эргашев, У. Алихўжаев, оператор Р. Ибрагимов ва бош роли ижрочиси Беҳзод Маҳаммадкаримовлар экран асарини суратга олиш жараёни ҳақида сўзлаб беришди.

Талабалар ўзларини қизиқтирган саволлар ва фильмдан олган таассуротлари билан ўртоқлашдилар.

Лутфулла СУВОНОВ

«Туркистон» ва ЎзА мухбирлари хабарларидан.

"ТУРКИСТОН"
газетаси реклама учун энг қулай имконият
Реклама ва эълонлар учун
тел: 33.95.97 , 33.79.69

Тадбиркорлар мактаби: қийин вазият

ИШ БИЛГАНГА...

Инсон капиталист бўлиб туғилмайди, бинобарин, бирданига эмас, аста-секин ва баъзан қийинчиликлар билан бойлик тўплайди. Ромитон туманидаги тадбиркор Тошпулат Бақоев бу ҳақиқатни қалбан ҳис этди. Унинг отаси чўпон бўлиб, жамоа хўжалигида 57 йил меҳнат қилган, ўғли Тошпулатга меҳнат кўникмалари ҳамда қоракўл қўйларни боқишдан бошқа ҳеч қандай мерос қолдирмаган. Олти фарзанд орасидан бирорта миллионер чиқмади. Шунга қарамай Тошпулат тери ошлайдиган завод қурди, пўстин, шуба тикадиган цехлар ташкил қилди.

Бу ишлар қандай юз берди, ёш капиталист қандай муаммоларни ҳал этди — ана шу тадбиркор мактабида бугунги машғулотнинг мавзусидир.

Бугунги кунда 35 ёшга тўлган Тошпулат Бақоев завод қуришдан олдин, мактабни битириб, армиядан хизмат қилиб қайтгач, иқтисодий вазият ўзгараётган шароитда бир неча йил ўз йўлини излади. Ўз ишига эга бўлиш истаги ва пул йўқлиги камдан кам учрайдиган вазият эмас, кўп тадбиркорларнинг бошига тушган иш эди. У бир неча йил ёғоч-тахта савдоси базасида ишлади, лекин бу ерда ишлаб пул эмас, таниш орттирди, узоқ-яқинни бориб кўрди. Шу туфайли, бир қанча сабабларга кўра базада иш ҳажми кескин камайиб кетгач, Бақоев қишлоқда қурилиш ва таъмирлаш ишлари учун керакли материалларни сотиладиган хусусий магазин очишга аҳд қилди. Қишлоқда бўш турган шийпонни ижарага олиб, уни бутунлай қайта қурди. Ҳамма ишни ўз қўли билан бажарди: ўзи ғишт қуйди; девор урди, ўз қўли билан пештахталар тайёрлади.

Дўстлари магазинни товар билан таъминлашда ёрдам беришди. У асосан кредитга мол олди. Лекин ҳеч кимга панд бергани йўқ: савдо бароридан келди, қарзларини узиб, молларни улгуржи харид қилиш учун пул тўплади. Тошпулатнинг хасис эмаслиги ҳам ёрдам берди. Унинг магазинида товарлар нархи бошқа дўконлардагидан бир ярим баравар арзон эди. Тошпулатнинг савдо-сотиқ борасида ўз қоидаси бор: нарх-наво эмас, балки савдо айланмаси ошиши керак. Бир меъёрда ишлаш ва турмуш учун зарур фойда олишга 8-10 фоиз қўшимча нарх етарли.

Иш юришиб кетди. Лекин Бақоев тиниб-тинчимас одам бўлгани учун қийин муаммога дуч келиб қолди: ўз кўникиб қолган фаолият соҳасини кенгайтириб, янги магазинлар очсинми ёки ишини ўзгартирсинми? Савдо — вақтинчалик иш, деб ўйлади Тошпулат, бу иш билан кўнгил тўлмайди. Унинг кўнгли оила анъаналарига яқин бўлган бирор муҳим иш билан шуғулланишни тусар эди. Шу тариқа завод қуриш фикри туғилди. Қандай завод, деган савол пайдо бўлгани йўқ: албатта терини, биринчи навбатда қоракўл қўйлар терисини қайта ишлайдиган завод бўлади. Бунга хом ашё ҳар бир қишлоқда топилади, таниш-билишлар эса машина-ускуналар билан ёрдам беради. Айни шу пайтда республикада Тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш жамғармаси тузилган, бу жамғарма кредит тарзида ўз ёрдамини таклиф қилар эди. Тошпулат Бақоев қарз олиб ўрганмаган бўлса ҳам, завод қуриш учун бу имкониятдан фойдаланиш зарурлигини тушунди. Бизнес фондга мурожаат қилган дастлабки тадбиркорлар қатори салкам уч миллион сўм қарз олди.

Тадбиркор бу йўлда кўп қийинчиликларга дуч келди. Лекин у ноилож қолиб, дуч келган кишига шикоят қиладиган одамлардан эмас... Шунинг учун ҳам ҳар қандай муаммони ўзи мустақил, жимгина ҳал қилди.

Ҳал қилди-ю, лекин яна муаммо пайдо бўлди: завод битган, мутахассислар тайёрланган, тажрибали мураббийлар ҳам бор, лекин хом ашё сотиб олиш учун тадбиркор қўлида пул қолмаган эди. Уни узоқни кўра билмасликда ёки нотўғри режа тузишда айблаб бўлмайди: четдан келтириладиган материаллар ва асбоб-ускуналар нархининг кутилмаганда ошиб кетиши тадбиркорнинг режаларини бузиб юборди.

Бундай вазият биргина Тошпулатнинг бошига тушгани йўқ. Шу сабабли республикадаги тез ривожланаётган банклардан бири — «Трастбанк» бошқаруви раиси Владислав Пакдан ана шу вазиятни шарҳлаб беришни сўрадик. Ишга зарар етмаслиги, бу фаолиятга ҳамманинг кўнгли тўлиши учун бу вазиятдан чиқишнинг энг маъқул йўлини топса бўладими?

— Афсуски, бундай воқеалар учраб туради, — деди банк раҳбари. — Бунга яна бир мисол келтираман. Тошкентда «Бобурхонбек» хусусий корхонаси бор — у ерда кийим тикилади. Бу корхона хом ашё сотиб олиш учун маблағ етишмаслиги оқибатида банкротлик ёқасига келиб қолди. Агар корхона банкрот бўлса, 30-40 иш жойи тугатилади. Корхона ўша пайтда амал қилган фоиз ставкалари билан банкдан кредит олишга ботинмади, қарздор бўлиб қолишдан қўрқди. Кредит комиссияси техник-иқтисодий асосларни пухта ўрганиб чиққач, биргаликда фаолият ташкил этишга қарор қилди. Банк хом ашё сотиб олиш учун пул ажратди, корхона эса, оборотга кўпроқ маблағ қўшиш, барқарор ишлаш имкониятига эга бўлди.

Яна бир йўли бор: хусусий шахс ёки иқтисодий жиҳатдан мустаҳкам фирма, тадбиркор шерик Тошпулатнинг корхонасига ўз маблағини қўшиши мумкин. Бу шахс корхона эгаларидан бирига айланиши шарт эмас. Кейинчалик олинадиган фойдадан маълум вақтгача фоиз ажратиб бериш тўғрисида келишиш имконияти бор. Яъни вақтинчалик қўшма корхона бўлади...

Хуллас, бундай вазиятдан чиқишнинг йўллари мавжуд. Энди Тошпулат Бақоевга бўш келманг, деймиз. Юқорида айтилганлардан маълум бўлишича, Тошпулатда қатъият ва тадбиркорлик етарли. У бу аҳволдан чиқиш йўлини ҳам албатта топади.

Борий АЛИМОВ.

«Камолот» боғлари

БОҒЛАР ФАЙЗИ

Дадажон УМАРОВ

Ўзбекистон Республикаси Сув ва қишлоқ хўжалиги вазирлиги мева-узумчилик бошқармаси бошлиғи:

Халқимизнинг боғ-роғларга бўлган азалий ва абадий меҳру муҳаббати ҳақида гапирадиган бўлсак, уларни ардоқлашни, уларга меҳр-мурувват кўрсатишни бироз бўлсада унутиб қўйгандек эдик. Шу бугунга қадар мен боғбонман, деган кишиларни қишлоқда ҳам, хўжаликларда ҳам камдан кам учратадиган бўлиб қолдик. Аввалдари бир-бирини тўлдириб келган деҳқончилик ва боғдорчилик орасида тафовут пайдо бўлганлигини кўриб турибмиз.

Ана шу жиҳатдан олиб қараганда ёшларимизнинг жонажон юртимизни боғ-роғларга айлантириш, уларни асраб-авайлаб сақлаш, кўпайтириш ташаббуси кишининг қалбида фахр туйғуларини уйғотиб юборади. Демак, ҳозирги ёшларимиз ота-боболаримизнинг, салафларимизнинг муқаддас ишини давом эттиришни ўз зиммаларига оладилар, улар ўлкамизни боғ-роғларга айлантира олишларига жуда-жуда ишонгинг келади.

Энди асосий мақсадга ўтайлик. Ёдингизда бўлса, 1994 йили 8 февралда Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Саноат теракчилигини ривожлантириш ва бошқа тез ўсувчи ёғочбоп дарахтзорларни барпо этишга оид чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори Республика Сув ва қишлоқ хўжалиги вазирлиги тизимидаги хўжаликлар олдига ҳам муҳим вазифаларни қўйган эди. Хўш, бу қарорнинг амалга ошиши учун вазирлигимиз тизими бўйича қандай ишлар амалга оширилди?

Агар рақамлар тили билан айтадиган бўлсак, бу борада қилинган, қилинаётган ишлар кўнгилдагидек бораётганга ўхшайди. Аслидачи, аслида 1994 йили эрта баҳордан бошлаб бу ишга жиддий киришилди.

Айтайлик, Қорақалпоғистон Республикасида 1 миллион дона терак кўчатлари экилиб, режа 117 фоизга бажарилди. Андижонда 610 минг дона, Наманганда 731 минг дона, Хоразмда 667 минг 300 дона, Фарғонада 600 минг дона, Тошкент вилоятида эса, 715 минг дона терак қаламчалари экиб, парвариш қилина бошланди.

Бу борада ҳам баъзи вилоятларда оқсаш ҳолатлари сезилиб қолди.

Рақамларга мурожаат қиладиган бўлсак, ўша йили Бухоро вилоятида режадаги 700 минг ўрнига 455 минг дона терак қаламчалари экилди. Жиззахда 700 минг дона ўрнига 356 минг, ёки режанинг 51 фоизи, Самарқанд вилоятида 700 минг ўрнига 536 минг, ёки 76,5 фоизи миқдорида терак қаламчалари экилди. Албатта, бу рақамларнинг ҳаммаси вазирлигимиз тизими хўжаликлари бўйича олингандир.

1996 йилда эса республикамиз бўйича терак экиш режаси атиги 40 фоизни ташкил этганлигини айтиб ўтмоқчи эдим, холос.

1995 йили республикамизда 4 миллион туп мевали ва ёнғоқ кўчатлари ўтқазилди, ёки бу борадаги топшириқ 60 фоизга бажарилди.

Ўтган йили республикамиз хўжаликларида 3 миллион 415 минг туп мевали кўчатлар экилган. Бу зиммага олинган режанинг 70 фоизини ташкил этади. Шунингдек, 2.5 миллион туп ток кўчати экиб, парвариш қилинганини айтсак, режанинг 60 фоизини ташкил этади, деганидир. Шу ўринда биз ташкил этаётган боғу роғлар, токзорлар қаровсизлиги оқибатида кўчатлар тўлиқлигига ҳам путур етмоқда. Бундай хатоликлар республикамиз бўйича 16-18 фоизни ташкил этаётганлиги ҳам сир эмас.

Шуни мамнуният ва қониқиш билан айта оламанки, республикамизда ўтган йили 8 минг гектар янги боғлар ташкил этилди, 2.5 минг гектар майдонда токзорлар барпо этилди.

Аҳоли жон бошига мева, резавор ҳамда узум маҳсулотлари етиштириш 80 килограмданни ташкил этиши керак. Аслида эса бу рақам 40 килограмданни ташкил этади.

Шунинг учун ҳам республикамизда яна 200 минг гектар боғлар, 142 минг гектар токзорлар, жамоат секторларида эса, 200 минг гектар боғлар ва 130 минг гектар узумзорлар ташкил этилиши зарур. Мавжуд боғлар ва узумзорлардаги хатоларни тўлдириш ҳисобига ҳар гектар ердан 5000 тоннага яқин қўшимча ҳосил олиш мумкин.

Келажакда мамлакатимизда боғ ва токзорлардан юқори ҳосил олиш, сифатини яхшилаш ҳамда узум, вино маҳсулотларини хорижга экспорт қилиш учун 6 минг га майдондаги эски мевали боғларни яшартириш ва хатоларини тўлдириш, 4 минг га майдондаги узумзорларни қайта таъмирлаш зарур бўлади.

Шу кунларда Шредер номли мевачилик,узумчилик ва виночилик илмий ишлаб чиқариш корпорацияси заҳирасида 7 миллион туп мевали кўчатлар, 5 миллион дона узум кўчатлари тайёрлаб қўйилган.

Шуни алоҳида айтмоқчиманки, бу йил республикамиз бўйича 10 минг гектар мевали боғ ва 1400 гектар токзорларни ташкил этишни режалаштирганмиз.

Ёшларимизнинг ташаббусини қўллаб-қувватлаган ҳолда шуни таъкидламоқчиманки, улар ташкил этадиган боғу роғлар келажакда мўл-кўл ҳосил бериб, халқимиз эҳтиёжини қондирса, боғларимиздан файз, кўркамлик аримаса қандай яхши!

Шавкат ҚУЛИБОЕВ
ёзиб олди.

Ёшлар ва иқтисодиёт

МАҚСАД ФАҚАТ ПУЛ ИШЛАШ ЭМАС

Бугунги ҳаётимизни ҳеч иккиланмасдан кенг имкониятлар даври, деб аташ мумкин. Дарҳақиқат, ғайратли, шижоатли, истеъдодли одамлар учун ижод ва меҳнат қилиш, ҳамда ўқиб ўрганиш учун катта шарт-шароитлар яратилмоқда. Шу мулоҳазалар билан «Камолот» жамғармаси қошидаги ўқув ишлаб чиқариш корхонаси (фирмаси) директори Атҳам ИСРОИЛОВга мурожаат этдик.

— Атҳам ака, тадбиркорнинг асосий мақсади моддий манфаатдорлик, фойда кетидан қувиш, маблағини кўпайтириш бўлади. Гап ана шу ишлаб топилган пулларни қандай ниятда сарфлашда. Биз саховатпеша, элпарвар кишилар тўғрисида жуда кўп эшитганмиз. Зотан, «Инсоф сари барака», деган гап бор...

— Бу борада аниқ бир фикр айтиш қийин. Чунки бу нарса ўша ишбилармон одамнинг дунёқараши, савияси, керак бўлса маълумотига боғлиқ. Негаки, умуман тадбиркор ёки ишбилармон, деган алоҳида мутахассисликнинг ўзи йўқ. Уларни тайёрлайдиган ўқув маскани ҳам йўқ. Бу соҳа одамлари бири ўқитувчи, бири муҳандис, бири архитектор, бири ижодкор ва ҳоказо. Чунончи, «инсоф сари барака» деган гапни яхши эслатдингиз. Инсофни, имонни унутмаган, унга амал қиладиган одам ҳеч вақт адашмайди ва ютқазмайди. Аслида-ку «Ватанни севмоқ — имондандир» деган илоҳий сўзларда барчаси жамулжам этилган. Демак, имони бор одамгина юртини, элини ҳақиқий сева олади, имонли одам эса албатта инсофли бўлиши керак, инсофни унутмаган тадбиркор ёки ишбилармоннинг иши доимо юришади. Мен бунга ишонаман ва ўзим ҳам қатъий амал қиламан.

— Дастлабки иш жараёнини бошлаш қийин кечмаганми?

— Биласизми, Президентимизнинг «Камолот» жамғармаси тўғрисидаги фармонини эшитиб, кўнглимда тугиб юрган ниятларимни амалга оширишга, ёш тадбиркорларни фаол қўллаб-қувватлашга кўмаклашадиган жамғарма ташкил топганлигидан беҳад хурсанд бўлганман.

Дарҳақиқат, ёш тадбиркорлар ташаббуси ва лойиҳаларини рағбатлантирадиган мана шундай жамғарманинг тузилиши жуда улуғ ва савобли иш бўлди. Биз ҳам ҳамфикр дўстларимиз билан маслаҳатлашиб ўз таклифларимиз билан бу ерга мурожаат этдик. 1990 йил16 май куни фирмамиз расмий равишда рўйхатдан ўтди.

— Айни кунда асосан қандай фаолият билан шуғулланяпсизлар?

— Худога шукрки фаолият турларимизни муттасил равишда кенгайтириб бораётирмиз. Суҳбатимиз бошида айтиб ўтганимдек асосий эътиборни бунёдкорлик ва яратувчанликка қаратмоқдамиз. Мезон эса ўша-ўша имон тарозусига қатъий амал қилиб элга-юртга хизмат қилиш. Шу маънода ёшлар учун янги иш ўринларини яратиш, ишсиз юрган ёшларни фойдали меҳнат билан банд қилиш, энг муҳими уларга касб-ҳунар ўргатиш, ўқитиш мақсадида тикувчилик ишлаб чиқариш, бадиий безак, халқ амалий санъати цехлари ҳамда қурилиш-таъмирлаш бригадалари, ўқув курсларини ташкил этганмиз. Бу жамоаларда ҳозирги кунда жуда кўплаб ёшлар меҳнат қилмоқдалар ва бир вақтнинг ўзида касб-ҳунар ўрганмоқдалар.

Айниқса, бадиий безак, халқ амалий санъати цехимизнинг иши таҳсинга сазовордир. Бу ерда бинолар пештоқи ва кошинлари, деворларга қўйиладиган турли безаклар, қуйма қолиплар асосида ранг-баранг нақшлар, халқ истеъмоли моллари, уй ремонти учун керак бўлган маҳсулотлар ишланади. Яқинда давлатимиз мустақиллигининг энг муқаддас рамзларидан бири бўлган Ўзбекистон гербини тайёрлашни ҳам йўлга қўйдик.

Умуман, бадиий безак бериш халқ амалий санъатининг энг нодир турларидан саналади. Авлоддан авлодга ўтиб келаётган бу табаррук ҳунарни асраб-авайлаш, ривожлантириш ва ёшларга етказиш ҳам қарз, ҳам фарз. Зеро, ўтмиш қадриятини эъзозлаган, ота-боболарининг бой маданий меросини улуғлаган миллатнинг келажаги буюк бўлади. Мана шу маънавий эҳтиёжни бир зум бўлсада унутмаган ҳолда, моҳир усталаримиздан Нурали Ҳайдаров, Ҳасан Раимов, Мансур Турсуновлар ёшларга қунт билан сабоқ бермоқдалар.

Тикувчилик цехини ҳам бутунлай янги технология асосида қайта ташкил этиш ниятидамиз. Зотан, замон талаби ҳам шу. Айни пайтда қизларимиз тикаётган бежирим кийим-кечаклар аҳолига манзур бўлмоқда. Яқин кунлар ичида уйда ўтирган бекаларга ҳам буюртмалар бериб, иш билан таъминламоқчимиз. Цех бошлиғи Комил Камолов, моҳир тикувчи Зайнаб Юсуповалар ишни бир маромда ташкил этиш, маҳсулот сифатини яхшилаш, ёшларга тикув, тўқув дастгоҳлари сир-асрорлари, иш жараёнини ўргатиш, умуман ўқув ишлаб чиқариш ишларини уюштиришда эса шу соҳа бўйича ўринбосарим Фатхулла Қодирхўжаевлар жонбозлик кўрсатмоқдалар.

— Хайрли иш ўз-ўзидан бўлмайди. Маблағ, сарф-харажат деган-дай...

— Фикрингизни тушундим. Боя мен бекорга ишчиларимиз маҳорати-ю ишлаб чиқараётган маҳсулотларимиз сифати, ҳақида гапирмадим. Кўз тегмасин, шу орқали харажатларни қоплашга муваффақ бўлаяпмиз. Лекин, мақсад фақат пул ишлаш эмас. Бу юмушларни ҳам кимдир бажариши, ёшларга ҳунар ўргатиши керак-ку! Мана юқорида Герб ҳақида айтиб ўтдим. Цехда уни ҳозир шогирдлар ўзлари тайёрлашга киришишди. Мана шу меҳнат орқали ҳам ёшларнинг давлатимиз рамзларига меҳр-муҳаббати, садоқати ошади. Бизда ҳозир ҳам айрим жойларда давлат рамзларига эътибор йўқ, уларни учратмаймиз. Мисол учун, Америкада ҳар қадамда байроқ, герб, бошқа давлат белгилари виқор билан кўрк бериб турганини кўриш мумкин. Ҳатто оддий ручкаларда, ола-тасир киноларда ҳам биринчи галда Америка байроғи туради. Чинакам ватанпарварлик, юртни севиш шунчалик бўлар-да.

Менимча, бугунги масъулиятли паллада яшаётган ҳар бир Ўзбекистон фуқароси қайси соҳада меҳнат қилишидан қатъи назар оз бўлсада давлатимиз тараққиётига ўз ҳиссасини қўшишни муқаддас бурчи деб билмоғи керак.

Лазиз ТАНГРИЕВ
суҳбатлашди

Акс-садо

ТАЛАБАЛАРНИНГ ЎЗ БОҒИ БЎЛАДИ

Илгари хабар қилганимиздек республикамиз «Камолот» жамғармаси, унинг вилоят, туман ва шаҳар бўлимлари ўлкамизни боғ-роғларга буркаш, гулзорлар барпо этиш, кўкаламзорлаштириш ишларида иштирок этиш ташаббуси билан чиққан эдилар.

Ана шу ташаббусга бажонудил қўшилиб, бу борада амалга оширилаётган ишлар ҳақида «Камолот» жамғармаси Тошкент шаҳар Собир Раҳимов тумани бўлими раиси Улуғбек ТУРСУНОВ мухбиримизга қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Республика ёшларининг «Ватанимизни боғ-роғларга айлантирамиз!» ташаббуси эълон қилинганидан кейин жамғармамиз раёсати мазкур ташаббусни қўллаб-қувватлаган ҳолда туман ёшларига мурожаатнома билан чиқдик.

Туман ҳокимияти ва жамғарма бўлимининг саъй-ҳаракатлари билан 2 минг туп мевали кўчатлар олиб келинди.

Бу кўчатларни талабалар шаҳарчаси, ётоқхоналар атрофига экишни режалаштириб қўйганмиз. Ҳар бир дарахт экилган майдонга ёшлардан мутассаддилар белгиланди. Дарахт то илдиз олгунга қадар, ҳатто мевага киргунча улар назорат остида бўлади. Тошкент Техника университетининг қуйи курс талабалари, мактабларнинг ўқитувчилари ва ўқувчилари, маданият масканларининг ходимлари мевали дарахтларни экишга ажратилган майдонларни тайёрлашга ҳозирлик кўрмоқдалар.

Биз ташкил қиладиган боғлар 2000 йилга бориб мева беради.

А. ОРТИҚОВА

ГУЖУМНИ КЎПАЙТИРАМИЗ

Бундан 20 йил муқаддам, қўриқ туманимиз ташкил топганида унинг ҳудудида 254 та қадимий қалъа ва қўрғонлар бор эди. Олис ўтмишда ана шу ҳар бир қўрғон атрофида бир нечтадан боғ-роғлар бўлган. Туманимиз ташкил топганидан буён ўтган даврда элимизда ўнлаб боғлар вужудга келтирилди. 2 та ихтисослаштирилган хўжалик «Тупроққалъа» боғдорчилик ва узумчилик, «Ниҳол» кўчатчилик жамоаларига эгамиз. Қолган 14 та хўжаликнинг барчасида уч-тўрттадан йирик боғлар мавжуд!

Туманимиз ёшлари «Камолот боғлари» барпо этиш тўғрисидаги ташаббусларини мамнуният билан кутиб олдилар. Айниқса, экологик ҳалокат минтақасида яшаётган биз учун дов-дарахт ҳаёт-мамот масаласидир. Шуни дилдан ҳис қилган элликқалъалик ёшлар элни боғ-роғларга буркаш ҳаракатида фаол қатнашиб келмоқдалар.

Биз ўз олдимизга учта муҳим вазифани қўймоқдамиз. Биринчи вазифа: туман маркази — Бўстон шаҳридаги байналмилалчи-жангчилар хиёбонига 500 туп мевали ва манзарали кўчат ўтқазиш, авваллдан мавжуд ниҳоллар парваришини яхшилашдан иборат.

Иккинчи масала, элимизда гужумларни кўпайтириш. Маълумки, Қуйи Амударё воҳасида гужум дарахти минг йиллардан бери чинорга хос манзарани бериб келади. Бир гужум дарахти тагида 100—150 одам бемалол соядан баҳра олган. Кейинги пайтда бу дарахтга эътибор камайиб кетган эди. Биздаги таомилга кўра гужум кўчатини фақат қариялар ўтқазади. Туман бўйича 16 та хўжалик бор. Ҳар бир хўжаликда 50 тупдан жами 800 туп гужум кўчати ўтқазилишини ташкил этамиз.

Белгиланган учинчи вазифага кўра эса тумандаги 13 та фуқаролар йиғинида ёшлар томонидан ҳар бир фуқаролар йиғини ҳисобига 1000 тадан мевали, 1000 тадан манзарали, жами 26.000 дуркун кўчатнинг униб-ўсишини таъминлаймиз!

Шоназар КЕНЖАЕВ,
Ўзбекистон ёшларининг «Камолот» жамғармаси Элликқалъа тумани бўлими раиси.

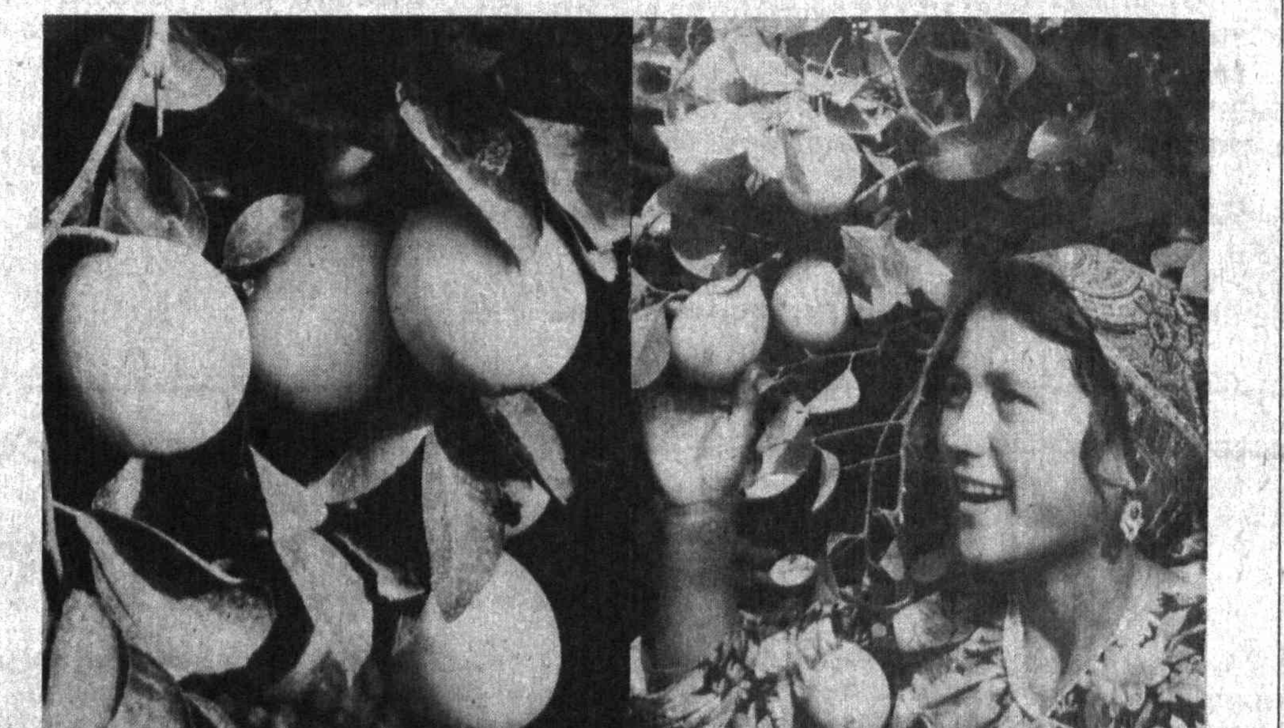

НАТО: ЕВРОПА БИРЛИГИ ВА БАРҚАРОРЛИГИ ЙЎЛИДА

Сўнгги пайтларда НАТО теварагидаги баҳс ва мунозаралар яна қизиди. Маълумки, ушбу мунозаралар бундан уч йил олдин Брюсселда НАТОнинг Шарқий Европага қараб кенгайиши ҳақидаги режаси маълум қилингандан сўнг бошланган эди. Шундан бери халқаро сиёсат майдонида бу борадаги тортишувлар тўхтагани йўқ. Ўтган йили НАТОнинг кенгайиши хусусида бирмунча «мўътадиллик» кузатилган бўлса-да, АҚШдаги президент сайлови уни янада жонлантирди. Ҳатто, яқинда Швейцариянинг Давос шаҳрида ўтган анъанавий жаҳон иқтисодий анжуманида ҳам НАТОнинг кенгайиши муаммоси сиёсатшунос ва давлат арбобларининг диққат марказида бўлди. Биргина шу мисолдан мазкур масала халқаро доирада нақадар долзарб аҳамият касб этаётганини билса бўлади.

Хўш, нима учун НАТО Шарқий Европага қараб кенгайишга қарор қилди ва унинг теварагидаги тортишувлар нега кучайди?

Собиқ СССР парчаланиб, «Варшава шартнома»си барҳам топгач, кўпчилик «душмансиз қолган НАТО ҳарбий блоки ҳам тез орада тугаб кетса керак», деб ўйлаган эди. Ҳақиқатан ҳам, тарихдан маълумки, рақибсиз армиялар жанг майдонида туриш у ёқда турсин, ўзининг жанговарлик қобилиятини ҳам йўқотиб, тарқалиб кетаверган. Лекин, бу сафар вазият кўпчилик кутмаган томонга ўзгарди. НАТО ўз моҳиятига янги мазмун бағишлаб, «бирлашган ягона Европани барпо этиш ва мазкур қитъада барқарор тинчлик ўрнатиш» ғоясини кўтариб чиқди. Бу эса 1990 йилдан сўнг пайдо бўлган янги мустақил давлатлар ҳамда Собиқ Шўро тузумидан қутулган мамлакатлар учун айни муддао бўлди. Чунки айни пайтда улар олдида энг муқаддас вазифа — мустақиллигини ҳимоя қилиш масаласи кўндаланг турар эди.

Бундай ҳаракатлар кечагина «Варшава шартномаси»нинг бошида турган Россия Федерациясига хуш ёқмаслиги турган гап. Чунки кечагина мазкур давлатлар ҳудудида ўз армияси турган Россия учун тез орада у ерда собиқ душман аскарларини кўриш мағлубият билан баробардир. Россия НАТОнинг Шарққа томон кенгайишига қатъий қаршилик кўрсатаётганининг боиси ҳам шунда. Айниқса, Польша, Чехия ҳамда Венгрия 1999 йилда НАТОга қабул қилинадиган илк номзодлар сифатида қайд этилгани Россияга икки томонлама маънавий зарба бўлди. Ушбу давлатларнинг НАТОга аъзо бўлиши славян халқлари оиласининг ғарбий гуруҳига мансуб поляклар ва чехларни ўз биродарлари бўлмиш шарқий славянлар, хусусан, руслардан узоқлаштиради. Шимолий Атлантика ҳарбий блоки эса Россия чегараларига анча яқинлашиб қолади. Қолаверса, сўнгги 200 йил давомида Шарқий Европа ва Болтиқбўйи давлатларига, у ёки бу маънода, ўз таъсирини ўтказиб келган Россия НАТОнинг ана шу минтақалар ҳисобига кенгайишидан асло манфаатдор эмас.

Бугун НАТО теварагида рўй бераётган воқеаларга холисона баҳо берар эканмиз, асосли равишда бир савол туғилади: ҳақиқатан ҳам НАТОнинг ҳаракатлари жаҳон сиёсати майдонида Россияни яккалаб қўйишни назарда тутадими?

Агар биз ушбу масалага 50 йил давомида шаклланиб қолган эски мафкура нуқтаи назаридан ёндашсак, табиийки, ана шундай хулоса келиб чиқади. Чунки, у даврда болалар боғчасидан тортиб, олий ўқув юртларигача НАТО бизга таҳдид солувчи энг ашаддий ҳарбий ташкилот, деб ўргатилган эди. Хуллас, НАТОнинг ижобий томонларидан кўра кўпроқ салбий жиҳатларини билар эдик. Аммо ҳозир вазият бошқача. Биргина мисол, ўтган беш-олти йил ичида НАТО Европада хавфсизликни таъминлаш ва демократик муассасаларни мустаҳкамлаш борасида ўзининг муносиб ташкилот эканини исботлади. Бу ўринда Шимолий Атлантика иттифоқи унга аъзо бўлмаган давлатлар ҳарбийлари билан ҳамкорликда Босниядаги хунрезликларни тўхтатганини эслаш кифоя. АҚШ давлат котиби Мэделин Олбрайт таъкидлаганидек, «эндиликда НАТО тизими ягона душманга қарши қаратилгани йўқ. Унинг асосий вазифаси Европада тинчликни таъминлаш ва барча давлатлар билан бу йўлдаги ҳамкорликни ривожлантириш»дир. НАТОнинг «тинчлик йўлидаги ҳамкорлик» дастури ҳам айнан ана шу мақсадларга йўналтирилган. Ушбу дастур бўйича ўтказилган ҳарбий машғулотлар кечагина бир-бирига душман бўлган давлатлар ўртасидаги муносабатлар яхшиланишига кўмак берди. Франция эса ўттиз йиллик танаффусдан сўнг яна НАТОнинг барча тизимларида фаол иштирок этиш истагини билдирди.

Рўй бераётган воқеаларни кузатар эканмиз, агар Шимолий Атлантика Иттифоқи Россияни яккалашни ўзига мақсад қилганда у билан музокараларга киришмасди, деган хулосага келиш мумкин. Айни пайтда НАТО ҳамда Россия муносабатларига бағишланган халқаро партия тайёрланаётгани эса мазкур ташкилот ҳақидаги салбий фикрларни пучга чиқаради.

Мэделин Олбрайтнинг Москвага ташрифи ана шу муносабатларнинг аниқ йўналишини белгилашни мақсад қилганди. Олбрайт хонимнинг сафари давомида НАТО — Россия қўшма ҳарбий тузилмасини ташкил этиш ҳамда Атлантика Ҳамкорлиги Кенгашида Россия ҳам ўз овозига эга бўлиш ҳуқуқини олиши мумкинлиги масаласи муҳокама қилинди.

Бугун, «Совуқ уруш» хавфи тугаган бир пайтда, мустақил ташқи сиёсат юритиш ҳар бир давлатнинг ўз танлаган йўлига боғлиқдир. Марказий ва Шарқий Европа давлатлари ҳам бошқаларнинг таъсири туфайли, НАТО аъзоси бўлишга интилаётгани йўқ. НАТОнинг кенгайиши — тарихий заруpият. Иккинчи жаҳон урушидан сўнг, ғарбий ва шарқий қисмларга бўлинган Европа учун илк бор ягона ва демократия принципларига асосланган қитъа бўлиб бирлашиш имконияти пайдо бўлди. Шуни ҳам таъкидлаш лозимки, НАТО билан бир пайтнинг ўзида Европа Иттифоқи ҳам ўз сафини кенгайтиради. Бу эса, бутун Европа қитъасининг келажакда Ғарбий Европа сингари ягона иқтисодий, маконга бирлашувини таъминлайди.

Сангин ЖАББОРОВ,
ЎзА шарҳловчиси.

СИРДОШ

Юрак қатидаги сўзлар

ИҚРОР

Мен доим бир нарсадан чўчиб яшардим. Сени илк бор кўрганимда, гап-сўзларингни эшитганимда, хаёлимга тўсатдан келган фикрдан ўзим ҳам қўрқиб кетгандим. Йўқ... йўқ, буни истамасдим, хоҳламасдим. Аммо, сен менинг кўнглимни забт этишга улгурибсан. Айт, қачон улгурдинг? Қачон?

Биласанми, бу туйғуни (кошки, у шунчаки ҳавас бўлса) неча бор инкор этдим, тан олишни истамадим, гуноҳга қўл беришдан қўрқдим. Барибир... барибир ўша хаёл ҳақиқатга айланиб улгурибди. Ҳамиша қўрқиб яшаганим, ўзимча сирли яшаганим... Ахир мен сени севиб қолишдан қўрқардим. Эндичи? Энди сездириб қўйишдан қўрқяпман.

ТАҚДИР

Биз сен билан нақадар олисмиз. Йўқ, доим биргамиз, лекин барибир бирбиримиздан жуда олисдамиз. Сўзлашсак, фақат нигоҳларимиз билан сўзлашамиз.

Мен сендан доим нажот кутаман, нигоҳларим билан кўзларингда умидбахш ненидир кўришни истайман. Сенинг кўзларинг эса ўша-ўша маъюс. Менга тикиласан-да, чуқур «уҳ» тортасан. «Начора, тақдир экан-да!», — дейсан кўзларинг билан. «Тақдир?! Тақдир — бу алданиш», — дейди менинг кўзларим. Бир умр ўз-ўзини алдаб яшаш, сен каби, мен каби, яна... яна кўплар каби».

Н. АБДУЛЛАЕВА

«ОНАМНИНГ АЛЛАЛАРИ»

Оппоқ тонг отди. Шафақ аста-секин нурга тўлиб, оламни қучиб бораётир. Она уйғонди. Уй остонасини хатлаб ҳовлига ошиқди. Бўғотдаги музнинг томчилари она кўнглини ширин орзиқтириб юборди. Деразадан сизнинг ҳаракатларингизни аста кузатаман. Ариқ бўйида ювиниб, нон ёпишга ошиқасиз... Узоқ-узоқларда хўроз қичқирди. Олам сув қуйгандек жим-жит. Шундай кезларда болалигимда айтган мунгли аллаларингизни соғиниб кетаман...

Алла, аллалай отинг яхши
Минг қайғудан шодлик яхши.

Қадринг билмас қариндошдан
Қадринг билган ёт яхши.

Алла, алла орастасан
Бегуноҳ бир норастасан...

Ҳали осмонда тўлин ой сузади. Парқу-булутлар тонгнинг ойдек юзига тортган ридосини ўғирлайди. Атрофга иссиқ нон иси тaралиб кетади. Кўнглим олам-олам нурга тўлиб, оналар ҳақидаги муқаддас ҳикматни пичирлайман: «Аёл олам сарвари. Тонглар аёл билан мунаввар, тўкис».

Қишки таътилни тугаллаб, шовқин шаҳарга қайтишим кераклигини англаб, кўнглим эзилади. Онажонимнинг қайноқ қўлларининг тафтидан юрагимга илиқлик югурди, кафтларимни ёноқларига босиб унсиз йиғлайман...

Кечга томон ҳаммангиз мени кузатишга чоғланасиз, мен эса уйимизнинг том-бўғотларидаги музлардан тортиб, ҳовли этагидаги дарахтларгача кўз узолмай қоламан.

Нигоҳларимда мавж уриб оқаётган соғинчни кўриб, кўнглингиз алланечук бўлиб кетади.

Қадамларим холсиз... Қўлимдаги тугунда бутун ризқим — сиз ёпган нонлар...

Кетаман... Ортимдан эса ҳар сафар онамнинг интизор, ғамгин нигоҳлари-ю, кўз ёшларидан қабарган сўқмоқ йўл йироқ манзилимга узатиб қолади...

Ойлар ўтар, лекин менга кун ҳам ўтмас,
Энди тунлар менга ширин эртак айтмас,
Тупроқ кўча болаликдан кўнгил қайтмас,
Эртакларга осмон бўлгим келар онам...

Умида ҲАСАНОВА

ЯЛИНИШ

Шу ҳолатимни кутаяпсизми? Биласизки, бу ҳеч қачон рўй бермайди. Бу эса менинг тахтдан тушишим билан тенг эмас, сиз ўйлаганчалик. Бу қайсарлигимни намойиш қилиш ҳам эмас.

Ўзи нимага ялинч қиёфамни ўз қўлим билан чизиб беришим керак? Менинг гуноҳкор каби термулишим, бир оғиз сўзингизни эшитиш учун у шаҳардан бу шаҳарга келишим ялинишдан-да ортиқроқ эмасми?

Ялинмайман — сиз ҳақда гапиришларини кутиб, кимларнингдир тингласа ҳам, тингламаса ҳам бўладиган суҳбатларига соатлаб қулоқ тутишим — бу нима?

Ялинмайман — ногоҳ исмингизни атаган инсоннинг пойига тиз чўкишга тайёр турган юракнинг маъноси нима бўлмаса?

Ялинмайман — қўнғироқларингизга «сукут» билан жавоб қайтариш учун ўзимни қанчалик бир куч билан ушлаб туриш азоблигини қай тил билан айтиб бера оламан?

Ялинмайман — бир пайтлар ногоҳ қўлимга тушиб қолган суратингизга ҳам қарашдан чўчишимнинг сабаби нима экан, балки айтиб берарсиз?

Ялинмайман — тунов куни ўша суратингизни каттартириб олдим ва хонамга олиб келдим. Энди ўша уйга киришга менда куч йўқ. Ўз уйимда ўзим бегонадек чўчиб яшаяпман — қадамларимни куч билан ушлаб қолишдан чарчаб кетаяпман, ахир.

Ялинмайман — сизнинг гапларингизни менга етказганларни қулоғим тош бўлиб эшитишга қачонгача дош бераман, ахир. Улар сиз ҳақингизда бунчалик кўп гапиришади-ей... Худди бошқа ишлари, гаплари йўқдек.

Ялинмайман, буни мендан кутманг. Ахир мана шу қўлларим нима ёзаётганини бир ўқиб кўринг-да, бундоқ.

Гулёранинг курсдоши.

Дафтар ҳошиясидаги сўзлар

ИЛИНЖ

Биргина илинжим сенгина эдинг. Сен учунгина бордек эдим. Сенинг борлигинг боис ҳаётим мазмунлигина эди. Ҳаётимнинг мазмунлигинаси — кимнидир тушуниши. Буни сезибгина юрардинг.

Биргина илинжим боис, сендан таъна қилиб ҳеч нарса кутмадим. Талаб этмадим. Илинжим ўрнига меҳринг сўрадим. Буни билибгина юрардинг.

Биргина илинжим истакларнинг шохи эди. Бунинг тагида нима ётганини баъзида билиб, баъзида билмай яшаб юргандим.

Бемор бўлганингда илинжим — малҳам бўлиб, азобларингни танангдан суғуриб олиш эдим. Яхши кунингдаги илинжим — бундай дақиқаларинг, кунларинг кўпроқ бўлишини истаганлигим эди.

Ёзғириб юргандим — ҳамма нарсадан. Гўё атрофдагиларнинг ҳаммаси кулганимда кулиб, йиғлаганимда йиғлаши керакдайгина эди. Аммо ҳеч қачон бундай бўлмаслигини тан олдиргангина сен бўлдинг.

Менинг ҳеч ким тушуна олмайдиган, баъзида ўзимни ўзим билмайдиган пайтларимда ҳам тушунгувчим, ҳадди сиғиб «бир нима» дея оладиганим сенгина эдинг.

Илинжларим интиқликларни бузиб ташлай олмасди. Илинж интиқлик талабини қондиролмасди. Илинжнинг талаби — менгина сенгинаники, сенгина менгинаники бўлиши керакдай эди. Лекин, мен — ўзганики, сен — бировники эдинг. Илинж, кечиргин уларни.

Ҳамида

КУТИШ

Сўрасангиз, айтиб беролмайман, мана шу сатрларни бир кунда хаёлан неча бор такрорлашларимни.

Мен сени зор кутдим, интизор кутдим,
Ҳатто қиёфангни унутаёздим.
Ҳар қадам товушига қулоғим тутдим,
Сен эса келмассан, келмассан ҳамон.
Ҳар бир ўткинчини сен деб ўйладим,
Кўзларим йўл қараб толиб кетдилар,
Саломга чўзилган титроқ қўлларим,
Самода муаллақ қолиб кетдилар.

Келмаслигингни билсам-да, истамасам-да қанчалик кутдим. Сени учратиб, кўриб қолишдан чўчиб яшадим. Сен юрган кўчаларга бориб қолишни истамадим, истасам-да. Номингни такрорлагиси келаётган тилимни неча бор тишлаб қонатганимни айтгим келмаяпти, айтиб қўйдим. Сендан сўрадим!

агар озгина қадрласанг — келмагин,
агар озгина ачинсанг — келмагин,
агар озгина раҳминг келса — келмагин,
агар озгина ҳурматласанг — келмагин,
агар мени овунчоғимдан маҳрум қилмайин десанг — келмагин.
агар мени яна озгина яшасин десанг — келмагин.

Ахир сени қаршимда кўрган он ҳаммасидан айриламан — қувончдан юрагим ёрилиб.

Кутиш — ҳаётим мазмуни бўлдинг менга, отам бўлдинг, онам бўлдинг азизлигинг маъносида. Азизлигингни ҳис қилдинг менга рўбару келиб. Сени ҳеч ким менчалик авайламаган бўлса керак?

Мафтуна

СОҒИНЧ

Баъзида ўз ҳолатимдан қўрқиб кетаман. Негаки, ҳеч кимни ва ҳеч нарсани соғинмай қўйганман. Тўғриси, бу кайфият менда қачон пайдо бўлганини эслай олмайман. Сабабини ҳам билмайман. Менинг бу гапларимга кимлардир ҳайрон қолиши табиий. Мен эса уларнинг ҳайрон бўлишларига ажабланмайман. Кўнглингизга келган гапни очиқ айтаверинг. «Сеничи, сени соғинадиганлар борми, лоақал?» деб. Ана шуниси одамни қийнаяпти-да. Мен ҳеч кимни қанчалик соғинмай қўйганимни билганим сари, «кўргим келиб кетди», «Соғинганимдан сени йўқлагим келди» дегувчилар кўпайиб бораётгандек. Бундан хурсанд ҳам бўлмайман. Баъзида менинг мана шу ажабланарли табиатимни соғинадиганлар ҳам борми, деб ўйлаб қоламан.

Бир куни холамни кўрдим. Анчадан бери йўқламай қўйгандим. Соғинмагандимда. Юзимдан ўпиб кўришаркан, ёзғирди:

— Дийдорингга зор қилдинг-а, бир кўргинг ҳам келмайдими?

Мен индамадим. Ахир «сизни соғинганим йўқ» дея олмайман-ку. Гарчи ўша ҳис ҳамроҳ бўлса-да.

Кунлар, йиллар ўтиб кетганди. Бир вақтлари менда ҳам соғинч деган ҳис бўлгувчи эди. Соғинган нарсамни ёки кишимни кўрганда юрагим ҳапқириб кетарди. Ўша пайтлари мен кузни жуда-жуда соғинардим. Ёмғирда шалаббо бўлиб юришни соғинганим учун кузни кутардим, интиқлик билан. Бу интиқликка ҳали-ҳануз таъриф беролмайман. Хазонларни босиб, ялёв кезишни ёқтирардим. Тушкунликка мойиллигим борлиги учун ёмғирдан руҳим тетиклашарди. Томчилар сиқилган, хафаҳол юрагимни ювгандай бўлаверарди.

Кузни ҳам соғинмай қўйдим. Ёмғир томчилари энди менга фақат армонсиз тўкилган кўз ёшлариминигина эслатаверади. Ҳозир ўз ҳолатимдан чўчиб яшаяпман. Ҳеч кимни ва ҳеч нимани соғинмай яшаш азоби мени қачон тарк этади? Майли, ёмон бўлсада, лоақал кимнидир соғинай. Кимнидир кўргинг келсин, юрагим.

Г...

ҒУРУРМИ... Ё МУҲАББАТ

Мен кўпинча ўзимни сира тушунолмайман. Кимнидир севишимни биламан. Кимлигини ҳам... аммо бу туйғу севгими ёки бошқа бир ҳиссиётми? Ана шу саволга жавоб тополмай қийналаман. Ҳа, бу севги, деб ҳукм чиқараман. Лекин ўзим тан олган ҳақиқатни ғурурим сира тан олмайди. Қалбимда доим ғурур изтироблари билан муҳаббат изтироблари ўзаро бир-бирини инкор этиб яшайди. Муҳаббат ато этган қувончлардан завқланганим ҳамон ғурур бу қувончларимни жиловлашга ўтади. Ақл-идроким кўпинча бу ҳолатни маъқуллайди. Ғурурим муҳаббатимни қадрсизланишдан сақлайди, дея фикр юритаман-у, аммо бу мағрурлигим туфайли бир куни ундан ажралиб қолсамчи, деган хавотир ҳам менга тинчлик бермайди. Сизнинг муҳаббатингиз ҳақиқий эмас экан-да! Чинакам муҳаббат бошқа ҳар қандай туйғуни забун аҳволга солиб қўяди, дея эътироз билдирманг менга. Муҳаббатимни ҳақиқийлигига бошқалар ишонмаса ҳам, ўзим ишонаман. Мен муҳаббатим туфайли ғуруримм, ғурурим туфайли муҳаббатим азият чекмаслигини хоҳлардим. Менга маслаҳат беринг. Салом билан

МУНИСА
фикрларини оққа кўчирувчи Нодира АБДУЛЛАЕВА, НамДУ журналистика бўлими талабаси.

Дилдаги гаплар

Ҳозирги пайтда қизларни эрта турмушга бериш ҳоллари урфга айланди. 20 ёшдан ошган қиз маҳалла-кўйда бирпасда «қариқиз» номини олади, қўяди. 18—19 да узатилса ҳам майли эди, 15—16 ёшли қизларни ҳам турмушга узатиб юборишяпти. Бу мурғак, она сути оғзидан кетмаган қизлар турмуш қийинчиликларини кўз ўнгига келтира олармиканлар. Ҳали ўзи гўдак, ўсмир қиз фарзанд тарбиялашдек масъул вазифанинг уддасидан чиқармикан? Ва умуман, эрта фарзанд кўриш ёш қизнинг соғлигига, фарзандининг соғлигига путур етказмасмикан, деган ўйлар кечади хаёлидан.

Яқинда эрта турмушга чиққан ёш келинчакнинг ҳасрати битилган мактубни олдим. Ва унга ҳеч қандай ўзгариш киритмай, сизнинг ҳукмингизга ҳавола этишга жазм қилдим.

«Оиламизнинг тўнғич фарзандиман. Мендан кейин икки укам ва бир синглим ҳам бор. Уйда бош фарзанд бўлганим ланиб кетди. Катта-катта кирларни кир машинаси турса ҳам, «Қўлда ювинг, сизилиб, докаси чиқиб кетмасин» дердилар қайнонамлар. Кир ювиш порошогини солиб ишқалайверганимдан қўлларим ёрилиб, майда қизил тошмалар тошиб кетди. Бирпасда номим «касалманд»га чиқди.

Тўйимдан кейин 3-4 ой ўтгач ҳомиладор бўлдим. Бироқ қувватсизлик, ўқувсизлик панд берди шекилли, икки ойлик ҳомиламдан айрилдим. Шундан сўнг номим «туғмас келин»га чиқди. Қайнонам, қайнсингилларим (улар 5 та) ҳар тарафдан «чўқилашиб» асабимга тегаверишди. Қилдан қийиқ ахтараверишди. Эрим ичиб келиб, юз-кўзим аралаш муштлайдиган, бошимни деворга тираб ураверадиган одат чиқарди. Бир гал чунонан, қаттиқ урдики, ҳушимни йўқотаёзибман. Кўзимни очиб қарасам касалхонада ётибман. Миям чайқалган экан. Ана шу кўргиликлардан кейин бу уйга қайтиб бормасликка аҳд

СИЛАБ БОСДИМ... ТИКАННИ

учун ойим ва дадамлар мени ўзгача меҳр билан катта қилишди. Айтганим айтган, деганим деган эди. Онам кичкиналигимданоқ менга атаб сеп йиға бошлаганлар. Ҳар сафар янги чиққан материалми, пойабзалми, тайёр кўйлакми, тилла тақинчоқми, хуллас, нима олсалар «Мана бу сенга, узатилганингда ҳамма-ҳаммасини сенга бераман», дер эдилар. 7—8-синфда ўқиётганимдаёқ менда тезроқ узатилишу, шу кийим-кечакларни кийиб, тилла тақинчоқларга беланиб, турланиб юриш орзуси кучая борди. Тўғрироғи, молу-мулкка эгалик қилиш ҳисси пайдо бўлди. 9-синфдалигимдан уйимизга совчилар серқатнов бўлиб қолди. Чунки хонадонимиз маҳаллада яхши обрў-эътиборга эга эди. 9-синфни тугатгач, ойимлар мени узатиш пайига тушдилар. Дадамлар: «Нима қиласан, барвақт узатиб, ҳали ёш бола бўлса, яна 3-4 йил ўқисин, ўйнаб-кулсин, узатиш қочмас», десалар-да, ойим йигирмага чиқиб ўтириб қолишимдан қўрқардилар. Шу орада бир бадавлат оиладан совчилар жуда серқатнов бўлиб қолди. Ойим мени учрашувга ҳам олиб чиқмай, йигитни ота-онаси билан уйимизга таклиф қилдилар. Билсам, куёв бола ҳам энди 19 га кирган, аллақайси дўконда сотувчи бўлиб ишларкан. Билмайман, менга йигит ёқдими, ё тезроқ сепимдаги нарсаларни кийиш иштиёқида бўлдимми, тўйга қандай қилиб розилик бериб юборганимни (аслида мендан ҳеч ким розилик сўрамаган) билмай қолдим. Тўй ўтди. Лекин келинлик даврининг синов-синоатлари бунчалик оғир, машаққатли эканини ўшанда билдим. Бу оила бадавлат бўлгани билан ҳамма нарса ҳисоб-китобли эди. Овқатга солинадиган гўшт ҳам, гуруч ҳам ўлчаб берилардди. Еган-ичганим татимасди. Уйда барвақт туриб ўрганмаган эдим, 3—4 маротаба ухлаб қолибман. Даҳанаки жанглар ўшанда бошқилдим. Ўз қадримга аччиқ-аччиқ йиғладим. Онамлар касалхонадан тўғри уйга олиб кетдилар. Бир ҳафтадан кейин юк машинада кўч-кўроним ва «Бизга касалманд қизингиз керак эмас», деб битилган мактубни ташлаб кетишди. Шу тариқа менинг бахтли келинчаклик даврим ҳақидаги ширин орзуларим якун топди.

Яқинда эшитсам, эрим иккинчи маротаба уйланибди, яна 16 яшар қизни олибди. Ич-ичимдан ўша қизга раҳмим келди. Эҳ, бечора қизгина-я, ишқилиб сенинг бошингга ҳам мен кўрган кўргиликлар тушмасинда, деган фикрлар ўтди.

Ҳозир уйда даволанаяпман. Бу йил ҳужжатларимни медицина билим юртига топшириб ўқимоқчиман. Назаримда, энди ҳаётнинг яхши-ёмон томонларини тушуниб бораётгандайман.

Тенгдош дугоналаримга эса эрта турмушга чиқишга, зебзийнатга, кийим-кечакка уч бўлмасликларини маслаҳат берардим. Оғзи куйган қатиқни ҳам пуфлаб ичади, деганлари рост экан. Бир марта адашган инсон, кейинги сафар қадамини ўйлашиб босадиган бўларкан.

Сингилжонларим, ўқинг, билим олинг, ҳунар эгаси бўлинг. Турмушга чиқишга эса улгурасиз. Ғурурингизни оёқ ости қилманг, қадрингизни, ор-номусингизни баланд тутинг. Шунда ҳеч қачон янглишмайсиз. Менинг кўрган-кечирганларим эса ёш турмушга чиқаётган қизларимизга сабоқ бўлса ажаб эмас».

Бир ёш қизнинг ҳаёти аччиқ қисматга айланди. Шубҳасиз, бу ерда ҳеч кимни айблай олмаймиз, ҳаммамизни айблай оламиз. Ёшгина мурғаккина қизингизни турмушга узатишдан олдин ўйлаб кўринг: у ҳаётга, оила қуришга тайёрмикан?

Азиза СОЛИХ.

Мактуб

БУНЧА МЕҲРИБОНСИЗ, ОТАЖОН

— Отажон, сизга дуойи салом билан мактуб ёзмоққа бошладим. Юрагимнинг туб-тубидан чиқаётган фарзандлик меҳри «отажон» деб шивирлади ва юрагим қувониб кетди. Ота, сизни ўйласам қалбим хотиржамликка чекинади. Сизнинг сокин сиймонгизни кўрмоқликнинг ўзи улуғ сабоқ.

Кишилар кўзидан пинҳон қалбингизда улуғвор хислатлар жамулжамлигини англадим. Чунки, сиз дунё ташвишлари ичра қолиб-да, улуғвор хаёллар сурасиз. Гоҳ кетмонга суяниб, чуқур ўйга толасиз. Биламан, ўй-хаёлларингиз чексиз. Ул чексизликда Тангрига бандалик, одамийлик ва фарзандларга мурувват ҳисси мавжуддир. Гоҳ эгат бошида ўтириб атрофга меҳр билан боқасиз, яна бизни ўйлайсиз. Кўзларингиз оламдан маъно ахтараётганга ўхшайди. Болалигимга бориб ўйлаб кўрмаган эканман, бизга иш буюрмаслигингизда ҳикмат бор экан. Гоҳо айтиб қолардингиз. Ўз ақлларинг билан ўйлаб, иш қилишга одатланинглар.

Отажон, ўғил-қиз ўстирдингиз. Сочу соқолингизни оқартирганлар биз етти фарзандингиз эканлигимизни англадим. Сиз бизни уриб-сўкмадингиз, шўхлигу нодонликларимизга ҳам хотиржамлик билан жавоб қилдингиз. Машаққатлардан ҳеч қачон нолимас эдингиз. Сизлардан узоқларда юрганимдан дилимнинг бир четида доимий афсус бор. Тўғри, ўқиш учун, сизларнинг орзуларингиз рўёби учун шаҳарда юрганимдан дилга таскин берсам ҳам, ота-она соғинчи туну кун қалбимга ҳамроҳдир. Сизни соғиниб ухлаган кунларим тушимга онам кирадилар ва қалбимда умид чироғини ёқадилар. Шу куни руҳим қушдай енгил бўлади. Қайси кун йўлга ёлғиз чиқаётиб юрагимга қўрқув аралаш бир туйғу ғулғула солганини ҳис қилдим.

Шунда онамнинг ёзган мактублари борлиги ёдимга тушди. Яхши ҳамроҳ топганлигимдан севиниб кетдим. Илло мактубдан онамнинг бир олам дуолари, тангрига илтижолари битилган эди.

Отажон, Сизнинг пандунасиҳатларингизни сиздан олислаганимдагина тушуниб етдим. Мен илмлар ичра энг улуғ илм Тангрининг ягоналигини билмоқдир, деган хулосага келдим. Чунки Сиз ҳам ана шу фикр билан яшаётганлигингизни яхши биламан.

Отажон, вақт ўтган сари, ёшинг улғайган сари ота-онангнинг қадрини биларкансан киши. Айтаверсам шаҳарда гап кўп. Нурли кунларда сизлар билан дийдор кўришмоқ бахти насиб этмоғини Тангридан тилаб қоламан.

Сизни соғиниб талаба қизингиз ГУЛИЗЕБО

Дилдаги дардлар

Қўшиқчилик санъатимиз хоҳ у миллий, хоҳ эстрада йўналишида бўлсин эндиликда жаҳон халқлари ичра танилмоқда, тан олинмоқда. Йигит-қизлар бугун қайси йўналишдаги мусиқани ёқтиришади? Кўпроқ замонавий эстрада услуби, янгича йўналишдаги қўшиқларни-да албатта. Ва бунинг нимаси ёмон?..

«Ўзбекнаво» гастрол-концерт бирлашмасининг ташаббуси билан «Туркистон» саройида ўтказилган бадиий кенгашда ана шу масала атрофлича муҳокама қилинди. Тўғрироғи, бугунги қўшиқчилигимизга кириб келаётган янги гуруҳлар, ёш ижрочиларнинг савияси, маҳорати, ижро услуби кенгашда батафсил фикрлашилди.

Бадиий кенгашнинг ўзига хос афзаллик жиҳати шундан иборат бўлдики, бунда санъат олами остонасида эндигина атак-чечак қилаётган ёш қўшиқчиларнинг ижролари таниқли шоир, бастакор, санъатшунос-мутахассислар томонидан таҳлил ҳамда муҳокама этилди. Биз ҳайъат аъзоларининг фикр-мулоҳазалари билан қизиқдик.

ЁШ ХОНАНДАЛАРНИ ТИНГЛАБ

Ўктам Таваккалов, «Ўзбекнаво» гастрол-концерт бирлашмасининг бадиий раҳбари:

— Бугунги бадиий кенгашни ўтказишдан мақсад ёш қўшиқчиларнинг ижро услубини чуқур ўрганиш ва шу билан бирга енгил-елпи, саёз қўшиқлар яратилишининг олдини олишдир. «Узбекнаво»нинг ташкил этилганига ҳадемай бир йил тўлади. Бирлашма эзгу мақсадлар йўлида, яъни эстрада санъатини ривожлантириш, янги бадиий дасталар, овозлар, истеъдодларни кашф этишда тинимсиз иш олиб боряпти.

Халқимизда «Уста кўрмаган шогирд ҳар мақомга йўрғалар» деган мақол бор. Бугунги қўшиқчилик санъатига, айниқса, эстрада йўналишига эндигина кириб келаётган ёшларимиз менда шундай тасаввур пайдо қилади. Назаримда улар кўпроқ ўз устларида ишлашлари керак. Сабаби санъатда шошма-шошарлик, юзакичилик мутлақо ярамайди. Бу ерга йиғилган ижрочиларнинг аксарияти Тошкент Давлат санъат институти, Абдулла Кодирий номидаги маданият институти, Тошкент Давлат Консерваторияси ёхуд мусиқа билим юртида ўқишади. Лекин ўқиш бошқа, уқиш бошқа-да.

Ўлмас Саиджонов, Ўзбекистон халқ ҳофизи, Муҳиддин Қориёқубов номидаги академик ва халқ бадиий жамоалари дирекциясининг раҳбари:

— Замонавий қўшиқчилик ва хусусан ёш ижрочилар ҳақида шу соҳадаги муаммолари тўғрисида телевидение, радио ҳамда оммавий ахборот воситаларида кўп ва хўб гапирилаяпти. Яширишнинг ҳожати йўқ, енгил-елпи куй-қўшиқлар бодроқдек кўпайиб, овоз ёзиш студияларини «ишғол қилгани» рост. Лекин яна бир тарафи борки, ёшларимиз бу қўшиқларни тинглашяпти. Бундай қўшиқларга эҳтиёж менимча тингловчининг савияси билан бевосита боғлиқдир.

Энди кенгашда муҳокама қилинаётган ижролар устида тўхталадиган бўлсак, уларда миллий руҳ, ўзбекона оҳанг етишмаётганга ўхшайди. Миллий чолғу асбобларимиз садоси кишининг юрак-юрагига сингиб кетади. Истардимки асрлар мобайнида халқимиз кўрки, санъатимиз бойлиги саналмиш ажойиб мусиқий меросимизни ёшлар пухта ва астойдил ўрганишса, севиб тинглашса. Аҳир миллий мусиқамиз жаҳоннинг Англия, Франция, Германия, АҚШ каби юксак тараққий этган давлатларида ҳам эътироф этилаяпти-ку!

Муҳаммад Юсуф, таниқли шоир:

— Мусиқа тинглашни ёқтирмаган одам топилмаса керак дунёда. Оддий бир тингловчи сифатида айтадиган бўлсам, ҳозирги ижрочиларимиз қўшиқлари мени мутлақо қониқтирмайди. Чунки қўшиқлар матни ниҳоятда бўш, маъно-мантиққа зид. У тингловчига ҳеч нарса бермайди. Бир эътибор беринг-а, мазкур қўшиқ матни тингловчига қандай маънавий озуқа бериши мумкин:

Камида у.
Камида биз.
Хаммамиз
Чека-миз, чекамиз.
Гапирма, уятсиз
Ман-ман
Ман-чекаман.
Ман-ман
Ман-ичаман.

Ёш хонандаларимиз шоирлар билан маслаҳатлашиб, куйга басталанадиган шеърларни уларга бир кўрсатиб олишса бўлади-ку. Умуман олганда бугун ўз йўли, услубини тополмаётган янги гуруҳлар, ёш хонандаларга кўмаклашиш керак, деб ўйлайман.

Дилором Омонуллаева, бастакор:

— Ёшларимизда қўшиққа эҳтиёж ҳам, қизиқиш ҳам ниҳоятда кучлидир. Лекин ёшлар қўшиқчилигини ҳаваскорлик поғонасидан юқори профессионаллик даражасига кўтаришимиз лозим. Айрим ижрочиларимиз овозига яхши баҳо бериш мумкин. Аммо мусиқа ва матн ҳақида бундай деб бўлмайди. Сабаби мусиқа сайқалга муҳтож, матнни, яъни шеърни эса обдон таҳрир қилиш, ишлаш керак.

Ёш ижрочиларимиз нима учун бастакорларга мурожаат қилишмайди, нима сабабдан улар билан ҳамкорликда, ҳамжиҳатликда ишлашмайди? Шунда шовқин-суронли, енгил-елпи қўшиқлар бироз камаярмиди?!

Азим Муллахонов, хонанда:

— Дарҳақиқат, кишини таажжубга соладиган жиҳати шундаки, ҳозирги ёш ижрочиларнинг қўшиқларида туркча, арабча, эронча, ҳиндча ва ҳатто испанчага қоришиқ оҳанг бор-у, лекин соф ўзбекча оҳанг-нола йўқ. Қолаверса, муаллифлик ҳуқуқи нима эканини ёш хонандаларимиз ҳам, янги гуруҳлар ҳам билиб қўйишса, хабардор бўлсалар қани эди...

Мусиқаларнинг барчаси электр-чолғу асбобларида сайқалланаётгани фақатгина ортиқча шовқин-суронга сабаб бўлмоқда. Бунга йўл қўйиб бўлмайди.

Бахтиёр Ёқубов, «Ўзбекнаво» гастрол-концерт бирлашмаси директорининг муовини:

— Танқид яхши албатта. Лекин эндигина етишиб келаётган ёш хонандаларни кескин танқид остига олиш ҳам ярамайди. Тўғри, ижрочилар ҳали маҳорат, томошабин билан ўзига хос мулоқот ўрнатиш, саҳна сир-асрорлари деган нозик жиҳатлардан йироқлар. Изланиш бор жойда камчиликларнинг бўлиши ҳам табиий.

Ўз навбатида биз ҳам ижрочиларнинг энг сара ва истеъдодлиларини ажратиб олиб, уларга бутун эътиборни жалб этишимиз ниҳоятда муҳимдир.

Кенгашда шундай хулосага келиндики, бугун ёшлар қўшиқчилиги кўпроқ эътиборга, яна ҳам тўғрироқ айтганда парваришга, кўмакка муҳтож. Бунда моҳир бастакорларимиз-у, қўшиқнавис шоирларимиз, санъатшуносларимиздан умид катта. Йўқ, биз ерга урса, кўкка сапчийдиган, оловқалб йигит-қизларга у ёки бу йўналишдаги қўшиқни тингланг, дея маслаҳат бериш фикридан мутлақо йироқмиз. Қолаверса, биз тинглаётган қўшиқ айнан бизнинг маънавиятимиз, дунёқарашимиз, тафаккуримиз қай даражада эканидан далолат беради. Забардаст санъаткор Ботир Зокиров асос солган ўзбек эстрада санъатининг келажагини ҳозирги ёш хонандалар яратишади. Бизга эса ҳозир дилтортар, юракни сеҳрловчи қўшиқлар жуда-жуда зарур.

Элимиз ичра суюкли хонанда Юлдуз Усмонованинг айтганлари ёдимга тушади: «Биласизми, мусиқа шайдолари қўшиқдан даставвал маъно, оҳанг ахтаради. Бу эса бугунги қўшиқчиликда етишмаяпти. Ахир қўшиқнинг хусусияти ҳам тингловчининг фақатгина қулоғига эмас, қалбига етиб боришида-ку!»

Назокат УСМОНОВА,
«Туркистон» мухбири.

Шодмон ОТАБЕК — ўз мухлисларини топган ёзувчи. Унинг «Мирзакалон Исмоилий», «Япроқдаги нур», «Қорбўрон», «Энг бахтли кун» каби асарлари аллақачон китобхонлар қалбидан жой олган. Яқинда ёзувчининг «Тўқилмаган латифалар ёхуд «Дўрмон ҳангомалари» асари чоп этилди.

РУБОИЙ ДОМЛА

Жумҳурият радиоэшиттириш давлат қўмитасига янги раҳбар тайинланади. Бир куни у адабиёт таҳририяти томонидан рубоий жанри ҳақида тайёрланган эшиттиришни жамоа билан бирга тинглайди. Муҳокамада ҳамма «қани, нима дер экан» дея раҳбарнинг оғзига тикилади.

— Умуман олганда ёмон эмас - дейди раҳбар салмоқ билан. — Рубоий домланинг шеъри ҳам анча тузук, берса бўлади.

ЎЗЛАРИ ҚАНИ

Турғунлик йиллари жумҳурият мафкурасига раҳбарлик қилган опалардан бири Усмон Носир хотирасига бағишланган анжуманда қатнашади. Мухлислару меҳмонлар жойларини эгаллагач, опа ёнидаги маҳаллий раҳбарга юзланиб, оҳиста сўрайди:

— Нега юбилярнинг ўзлари кўринмайди?

ПАЙҒАМБАР ОШИ

Бир куни Азиз Абдураззоқ кўчада Мирпўлат Мирзони учратиб, шундай дейди:

- Мирпўлат, сени учратганим яхши бўлди. Пайғамбар оши бермоқчи эдим. Эртага сабзи тўғрашга келгин.

— Жудаям яхши ўйлабсиз, Азиз ака! — дейди Мирпўлат одатича кулимсираб. - Дарвоқе, ҳалигидан ҳам бўладими?

- Мен ичишни ташлаганман-ку, Мирпўлат.

— Э, шундайми? Унда бозордан тайёр тўғралган сабзи олиб қўя қолинг.

Э. ДАРВОҚЕ

Паришонхотирлиги билан донг чиқарган заҳматкаш олим ва ёзувчи Маҳкам Маҳмуд Андижоний дуч келган жойда «Қиссаи Рабғузий»нинг таппа-тайёр қўлёзмасини чоп этмаяпти дея нашриёт директори Асрор Самаддан нолийверибди. Бу узун-қулоқ гапларни ахийри Асрор ака ҳам эшитибди. Бир куни у Маҳкам акани кўриб, сўрабди:

- Маҳкамжон, нега менинг қулоғимни қиздириб юрибсиз?

—Нега ўзингиз Рабғузийни чиқармаяпсиз?

— Бизга қўлёзмани топширганмисиз ўзи?

— Э, дарвоқе...- Маҳкам ака ялтироқ пешонасини силаб, хатосини тан олади.

ҲАЙРАТ

Ашаддий китоб мухлиси Маҳмуд Саъдий кўчада бир даста китоб кўтариб кетаётганда олдидан Йўлдош Эшбек чиқиб қолади.

- Маҳмуд ака, бу қандай китоблар? — қизиқсиниб сўрайди шоир.

— Борхес, Маркес, Жойс, Шелли, Пристли. Лорка - дея Маҳмуд ака фахрланиб китобларни кўз-кўзлайди. Ногоҳ шоирга бир тегажоқлик қилгиси келади: - Сен буларни ўқимай қандай шоир бўлиб юрганингга ҳайронман.

— Улар ҳам мени ўқимай ёзишганига ҳайронман! — дейди шоир ҳам бўш келмай.

МУХЛИС

Илк насрий асари — «Сарбадорлар» тарихий романи билан китобхонлар назарига тушган шоир Муҳаммад Али бир куни машинасида ишга кетаётиб, чорраҳада мелисанинг тўхташга ишора қилганини пайқамай қолади. Ўқланган милтиқдек тайёр турган мелиса кейинги чорраҳага етар-етмас орқасидан қувиб келиб, тўхтатади. Шоир ичидан зил кетсада, ноилож ўзини қўлга олиб, оҳиста сўрайди:

— Хўш, Муҳаммад Али ака! - дейди шоирни таниган мелиса йигит негадир мулойим тортиб, — Мен сиздан шу... «Сарбадорлар» романингизни қандай ёзгансиз деб сўрамоқчи бўлиб юрувдим.

— Романни ... яхши ёзганман! - мелиса халқидан юрак олдириб қўйган шоир ишнинг осон кўчаётганидан қувониб, беихтиёр шундай деб юборганини сезмай қолади.

- Қандай манбалардан фойдаланганингизни билмоқчи эдим!

— Э... шундайми — ногоҳ шу ҳолатнинг ўзи шоирга нашъа қилиб кетади. — Адабиётга шунчалик қизиқар экансиз, мундоқ олдимга келмайсизми! Бафуржа гурунглашмаймизми?..

— Энди, бунга вақт қайда дейсиз, ака!, — дейди мелиса ҳасратомуз. — Айбга буюрмайсиз, бир мухлис сифатида, ҳаддим сиғиб...

— Э, қанийди барча мелисалар ҳам сиздақа бўлса — дейди шоир мамнун бўлиб.

Одобнома

ТАШҚИ КЎРИНИШ ВА ОДАТЛАР

Ташқи кўринишингизни доим назоратдан ўтказинг, озода, саранжом-саришта бўлинг. Ювиниб-кийинишингизга оид нарсаларни ёддан чиқарманг, бу ишларни уйингизда ёки бошқалар кўзидан нарида бажаринг. Зиёфат чоғида, жамоат жойларида ёхуд кўчада соч таралмайди, тирноқ тозаланмайди, энгил-бош тартибга солинмайди.

Сербуёқ ёки ола-була гулли кийим кийманг. Ўзингизга мос оддийроқ рангдаги ва бичимдаги кийимларни танланг.

Безак сифатида қимматбаҳо узуклар тақманг. Галстукка мос тўғноғич, соат занжири, соч тўғноғичини танланг, чунки булар фойдали, улар қанча оддий бўлса, шунча яхши. Айниқса, аёллар ўз безакларига диққат қилишлари керак.

Кийимларнинг ташқи чўнтакларига ручка, қалам, кўзойнак, тароқ каби нарсаларни солиб юрманг.

Кўчага пойафзалингизни тозалаб чиқинг.

Ғижимланган костюм, дазмолланмаган кўйлак, галстук билан кўчага чиқишдан тийилинг.

Шляпани бостириб ёки гарданингизга қўндириб кийманг.

Қадам ташлашингизга эътибор қилинг. Лопиллаб юрманг. Дадил одим отиб, қадни расо тутиб, виқор билан юришга одатланинг.

Бўлар-бўлмасга қўлингизни ўйнатманг. Қўл ҳаракатларингизга доимо эътибор беринг. Қўлни чўнтакка солиб юрманг.

Ётоқ ва ваннахонадан ташқари ҳеч бир жойда пижама кийманг.

Кўчада ва жамоат жойларида ҳуштак чалманг.

Жуда ҳам қаттиқ кулманг.

Бошқаларга нохуш туюладиган бўлса, чекмаганингиз маъқул.

Шуни эсдан чиқармангки, ён-верингиздаги кишилар ташқи кўринишингиз ва юриш-туришингиз, муомалангизни кузатишади.

Ён-верингиздаги кишилар, йўловчилар билан хушмуомала бўлинг. Бирон-бир кишига озор берсангиз, уни безовта қилсангиз, дарҳол узр сўранг.

Ўзга одамларга тикилиб қараманг, йўловчилар ортидан кузатманг.

Кўчада таом еб юрманг.

Театрда қаторлар орасидан ўтиб борганингизда саҳнага орқа қилиб юринг.

Томоша залида бош кийимни олиб ўтиринг.

Сафарга чиққан пайтингизда кийим-кечагингизга эътибор беринг.

Хорижда саёҳат қилиб юрганингизда юриш-туришингизга қараб мамлакатингизга баҳо беришлари мумкинлигини эсдан чиқарманг.

Ўзингиз меҳмон бўлиб турган мамлакат урф-одатларига риоя қилинг.

«Расмий ва норасмий учрашувлар одобномаси»дан.

ДАН ҳушёрликка чорлайди

ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ, АВТОМАШИНА

Республикамизда транспорт воситалари қатнови йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Бу йўловчиларга анча қулайликлар яратаяпти, халқ хўжалиги юкларини ташишда катта фойда келтираяпти. Аммо, шу билан бирга йўлларда пиёдалар ҳаракатини қийинлаштирмоқда. Айниқса, болалар йўл ҳаракати қоидаларини билмай бахтсиз транспорт ҳодисаларини келтириб чиқармоқда

Оқибатда болаларнинг умрига зомин бўлишяпти. Айримлари эса бир умрга ногирон бўлиб қолмоқдалар. Пойтахтимиздаги Яккасарой тумани Педагогик-Либкнехт кўчалари чорраҳасида «ПАЗ-695» давлат рақами 27-88 ТНП автомашинаси ҳайдовчиси Э. Юсупов пиёдалар ўтиш жойидан юрмай, йўлнинг ҳаракат қисмидан чопиб ўтаётган 91-мактабнинг 1-синф ўқувчиси М. Мурзаоевни уриб юборди. Натижада пиёда оғир тан жароҳати олиб, касалхонага ётқизилди.

Бундай бахтсиз ҳодисаларнинг аксарият қисми болаларнинг йўл ҳаракати қоидаларига риоя қилмасликлари, йўлдан ўтаётганда шошқалоқлик қилишлари ёки ўтиб бораётган транспортга осилишлари оқибатида содир бўлмоқда. Болаларни бахтсиз ҳодисалардан асраш мақсадида умумтаълим мактабларида, мактабгача болалар муассасаларида уларга йўл ҳаракати қоидалари ўргатиляпти. Бироқ бу борада олиб борилаётган тадбирларни кўнгилдагидек деб бўлмайди.

Халқимизда, қарс икки қўлдан чиқади, деган нақл бор. Дарҳақиқат, мактабда болага қанча тарбия берилмасин, бола болалигини қилади. Уларнинг аксарияти мактабдан, муаллимлар назоратидан узоқлашгач ўйинқароқлигини қилаверади. Шунинг учун ҳар бир ота-она оилада бола тарбияси билан жиддий шуғулланмас экан, уларни тўғри йўлга солиб бўлмайди.

Республикамиз йўлларида болалар иштирокида содир бўлаётган йўл транспорт ҳодисаларининг келиб чиқишига маълум даражада айрим ота-оналарнинг ўз фарзандлари тақдирига лоқайдлик билан қарашлари сабаб бўлмоқда. Баъзи ота-оналар кўчада транспорт ҳайдаш учун билими ва ҳуқуқи бўлмаган фарзандларига велосипед, мотоцикл, ҳатто енгил автомобилларни бошқариш учун бериб қўядилар. Улар бирор кўнгилсиз ҳодисаларни келтириб чиқарганларидан кейингина ўз хатоларини тушунишади. Аммо унда кеч бўлади.

Юнусобод туманидаги мактаб ўқувчиси Н. ҳайдовчилик гувоҳномаси бўлмай туриб «М-412» давлат рақами 24-11 ТШД автомашинасини бошқариб бораётиб кўчада машиналарнинг кўплигидан ўзини йўқотиб қўйиб, оқибатда 83-мактабнинг 8-синф ўқувчисини уриб, воқеа жойидан қочиб кетган. Бу йўл транспорт ҳодисаси гувоҳлар иштирокида айбдор топилиб, жиноят очилди.

Ана шундай афсусланиб, пушаймон бўлмаслик учун ота-она мактабга йўл олаётган болаларига транспорт воситаларидан эҳтиёт бўлиш зарурлигини уқтиришлари, кўча ва йўлларда ўйнамасликни, ўтиб бораётган транспорт воситаларига осилмаслик лозим. Пиёдалар ҳам, транспорт воситаси ҳайдовчилари ҳам бир-бирларини кўриб, эҳтиёт бўлиб ҳаракат қилишса йўл транспорт ҳодисаси рўй бермайди.

Ш. ЭГАМБЕРДИЕВ,
Тошкент шаҳар ДАН Бошқармаси нозири, катта лейтенант.

Қилмиш-қидирмиш

ҲИЙЛА ЎТМАДИ

Сирғали туманида истиқомат қилувчи Ғ. Маҳмуджон ҳеч қаерда ишламайдиган, ғирт бекорчилардан. Ўзгалардан анча миқдорда пул қарз олиб, уни узиш эсига келмади.

Қарзини сўраб келувчилар эса ниҳоятда кўп эди. Маҳмуджон улардан қутилиш учун ўзича ҳийла ўйлаб топди. «Тунда босқинчилар уйимга келиб ўқ узиб, ярадор қилиб қочиб кетишди» деган ҳийлани ўйлаб топади. Ҳеч ким йўқ жойга ўтиб, қўлбола тўппонча билан ўзининг елкасини ралайди, кейин Сирғали тумани ИИБсига мурожаат қилади. Милиция ходимлари жиноят содир этилган жойга келишиб, жиноят изларини қидирганда шу нарса маълум бўлдики, Маҳмуджон уйидан қўлбола тўппонча топилди. Бу ўқ отар тўппончада Маҳмуджоннинг бармоқ излари борлиги аниқланди. Ўзини яралаб, қарзлардан қутилиш учун ўз айбини беркитмоқчи бўлган, Маҳмуджон ҳозирги кунда қилган ножўя ҳаракати учун қонун олдида жавоб бермоқда.

Обиджон ВАЛИЖОНОВ,
Тошкент шаҳар ИИББ ходими.

Спорт

МҲСК МАВСУМГА ШАЙМИ?

Яқинда футбол бўйича VI-миллий биринчилигимиз бошланади. Ҳар ким унга ўзи билганича ва имконияти даражасида тайёргарлик кўрмоқда. «Трактор»га ўхшаганлар чет элда ўйнаб келишса, «Нефтчи» иккига бўлиниб ўзаро куч синашяпти.. «Бухоро»миз Ашхаботда Тбилиси «Динамо»си билан ўйнаган бўлса, зўримиз «Навбаҳор» дам оляпти.

Ўтган йилги совриндорлардан «Н» билан бошланадиган иккитаси томошабинларни бу мажбурий танаффусда зериктириб қўйишмади. Бири Москвада, бири ўз уйида чиройли футбол намойиш этди. Водийликларнинг армони қолмади. Лекин Тошкентнинг биринчиси, чемпионатимиз бронзаси соҳиби МҲСК ўзини томошабинларга кўрсатмаётган эди.

Лекин, уларнинг дастлабки учрашуви бўлиб ўтди. Рақиб эса Москванинг ЦСКА жамоаси МҲСК 5-мавсум тугагандан бери сақлаб, тўплаб келаётган кучини шу куни намойиш этди. Ҳисоб ҳам буни кўрсатиб турибди — 4:1. Деярли иккинчи жамоаси билан ташриф буюрган москваликлар эсанкираб қолишди. Йўқса, ўзларибоп ёмғирли ҳавода қуруқ ерга кўниккан юртдошларимизга яна бунақа ҳисобда енгилишармиди? Нуъмон ва Ойбек бу мавсумдаги тўп халталарини очиб улгуришди. Иккови ҳам иккитадан тўпга бойиди.

Биз «Туркистон» газетаси ходимлари биринчи учрашувни эмас, иккинчисини кузатишга муваффақ бўлдик. Лекин, афсуски, бу сафар МҲСКдан омад юз ўгирди. Ўзлари ҳам, рақиблари ҳам кечагилар. Майдон ёмғирдан ҳоли — очиқ ҳаво. Биз яна ҳам катта ҳисоб кутган эдик. Билет олиб кирган 42 томошабиннинг илинжи ҳам тошкентликларнинг ғалабаси эди. Аввал Буров, кейин Ҳасанов гол уриб бунга шак-шубҳа қолдиришмади, ҳисоб. Аммо ЦСКАнинг ёш, иқтидорли ва тезкор ўйинчилари осонгина таслим бўлишмади. Бири биридан гўзал 5 та тўп киритишди. (Ҳакамларимиз уларнинг иккитасини ҳисоблашмади, қандайдир сабаб кўрсатишди).

Ўйиндан иккала жамоа тренерлари учун ҳам мақсад — янги ўйинчиларни текшириш эди. Москваликларни билмадигу, лекин МҲСК таркибида 14 рақамли Соиб Аҳмедов умид қилса бўладиган ёшлардан эканлигини намойиш эта олди.

Томошабинларнинг қувончи чексиз, Москванинг ЦСКАси Россия биринчилигининг 4-ўрин соҳиби келадию, қувонишмасинми? Бунинг устига икки ҳарбий команда куч синашди.

P. S. Ҳозирча буни аниқлаб бўлмади. Икки ўйин якунига кўра киритилган тўплар сонга тенг — 6:6.

Аваз БЕРДИҚУЛОВ.

Футбол олами

ФИФА РЕЙТИНГ-ВАРАҚИ АНИҚЛАНДИ

Швейцариянинг Цюрих шаҳрида Жаҳон футбол федерациялари ассоциацияси-ФИФА штаб-қароргоҳида январь-февраль ойларининг энг кучли жамоалари рейтинги аниқланди. Унга кўра биринчи ўрин жаҳон чемпионлари Бразилия терма жамоасига, иккинчи ва учинчи ўринлар эса Германия ҳамда Франция жамоаларига насиб этди. Маълумки, 1996 йил якунида ҳам айнан шу жамоалар биринчи учликни ташкил этишган эди.

Тўртинчи ўрин эса собиқ Европа чемпионлари данияликларга насиб этди. Ўнликнинг қолган поғоналаридан Колумбия, Чехия, Испания, Россия, Голландия ва Италия жамоалари жой олишди.

«БАРСЕЛОНА»ДА ЯНА МУРАББИЙ МУАММОСИ

Испаниянинг энг кучли жамоаларидан ҳисобланган «Барселона»да яна мураббий алмашиши мумкин. Жамоа мухлислари орасида ўтказилган сўроқлар ҳозирги мураббий Бобби Робсоннинг мураббий бўлиб қолишига 77,4 фоиз киши қарши эканлигини кўрсатди. Янги мураббий ким? Бу саволга жавоб бериш учун жамоа раҳбарлари бир фикрга келишгани йўқ. Лекин, кўпчилик бу ўринда «Аякс» жамоаси мураббийси Ван Гаални кўриш истагида. «Аякс» Президенти Михаэль ван Праг Испаниянинг «Эль мундо депортиво» газетаси сволларига жавоб берар экан, бу ғояни амалга оширилиши ҳақиқат эканлигини эътироф этди. Чунки, Ван Гаал ҳам салқин голланд ҳавосини вақтинча иссиқ испан иқлимига айлантиришни хоҳиш қилаётган экан. Сўроқда иштирок этган мухлисларнинг 92,6 фоизи ҳам бу ғоянинг тарафдори эканликларини таъкидлашди.

'BTV'
студияси
МУСИҚА ИХЛОСМАНДЛАРИГА ҲАЛҚИМИЗНИНГ СЕВИМЛИ ХОНАНДАСИ ЎЗБЕКИСТОНДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ
ЮЛДУЗХОН УСМОНОВАНИНГ
'ЁЛҒИЗГИНАМ'
ДЕБ НОМЛАНГАН БИРИНЧИ ҚАЛДИРҒОЧ ВИДЕОАЛБОМИ ЁЗИЛГАН ЛИЦЕНЗИЯЛАШТИРГАН ВИДЕО КАССЕТАЛАРИНИ ТАҚДИМ ЭТАДИ УЛГУРЖИ ВА ЧАКАНА КЎРИНИШДА

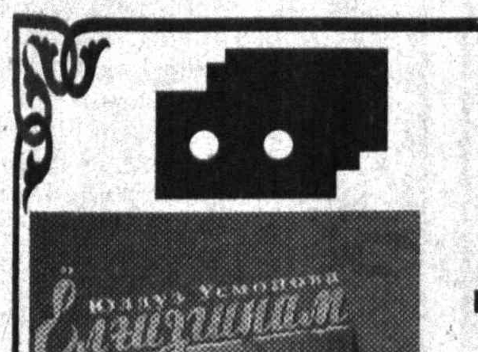

ТЕЛЕФОНЛАРИМИЗ: 456076, 458293.
ФАКС/ТЕЛ: 45-62-36

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир
Абдуқодир НИЁЗОВ
Навбатчи муҳаррир: Назокат УСМОНОВА

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 36-56-58, 33-95-97; хатлар бўлими — 36-54-64; тижорат бўлими — 33-79-69; ижодкор ёшлар бўлими — 36-54-64; спорт, ҳарбий ватанпарварлик бўлими — 36-58-93, котибият — 36-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32-уй
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 0149.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ Тираж: 13.143
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулда босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти — 20.30
1 2 3 4 5 6